

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

20. številka.

Maribor, 19. maja 1927.

61. letnik.

10 letnica majniške deklaracije.

Pred desetimi leti, v času vojnih grozot in stisk, je slovenski narod na klic našega voditelja dr. Korošca dvignil svojo glavo in se z zaupanjem ozrl v bodočnost. Majniška deklaracija je bila, ki je to upanje prinesla našemu narodu. Majniška deklaracija je bila, ki je vsakega Slovenca, bodisi v mestu ali na deželi, napolnila z onim velikim hrepenenjem po svobodi in ustanovitvi lastne države, ki je končno vodila naš narod v našo sedanjo kraljevino SHS. In tako je prvokrat v zgodovini ime Slovencev v naslovu samostojne države šlo preko celega sveta.

Zdaj je 10 let od tega, kar je dvignil slovenski narod z majniško deklaracijo svojo zahtevo po svobodnem življenju na lastni zemlji. Moramo reči, da je en del te deklaracije že uresničen, dva pa še nista. Del, ki je uresničen, je ta, da je naš jezik danes naš uradni jezik, da smo Slovenci sestavni del velike jugoslovanske države. Nič več ni treba Slovencev klanjati se pred oholim nemštvom in konec je madjarskega gospodstva nad slovenskim Prekmurjem.

Nikakor pa še ni dosežen drugi del deklaracije, da bi namreč že v tej državi bilo pravo bratstvo in bratska enakopravnost med Slovenci, Hrvati in Srbi, brez ozira na narodnost in vero. Živijo namreč med nami ljudje, ki si politično pomagajo le na ta način, da hujskajo vse tri bratske narode med seboj, da hujskajo posebno še zoper katoliške Slovence. Temu nebratstvu mora biti prej ali slej konec in se mora take ljudi odstraniti iz javnega življenja.

Najbolj žalostno pa je, da ob 10 letnici majniške deklaracije ne morejo vsi Slovenci, ki so jo tedaj podpisovali, praznovati ta jubilej. Nad pol milijona jih je v Italiji, na 100.000 jih je še na Koroškem pod Avstrijo. Ti trpijo brez vsakega pravnega varstva, izpostavljeni preganjanju in izkoriščanju. Državna meja nas nasilno loči, a kri, slovenska kri in duša nam je in ostane ena! Zato naj velja praznovanje 10 letnice majniške deklaracije pred vsem za to, da znova vzbudimo nekdanjo narodno zavednost, ki naj čimprej pripelje tudi te Slovence v krog naše svobodne države.

Vsa naša društva naj proslave v dnevih 28., 29. in 30. maja to 10 letnico s predavanji, ali z drugačnimi primernimi prireditvami. Vsa društva pa naj zberejo tudi podatke, kako se je v njihovem domačem kraju pred 10 leti podpisovala majniška deklaracija in naj vse to ohranijo kot spomin na veliko narodno delo. Proslava pa naj nas vse vodi k temu, da bomo požrtvovalno kot nekoč delovali za blagor naroda in čuvali njegove življenjske pravice ter njegove svetinje, slovenski jezik in katoliško vero. —

Širite Slov. Gospodarja!

Januš Golec: Kajbičeva torba.

(Zagorska.)

Usnjata torba je zvesta potna spremljevalka Slovencev s Ptujkega polja. Ljekarji niže Ptuja romajo na Sv. gore nad St. Petrom s torbami preko ram, v katerih nosijo seboj popotnico v mesu in kruhu. Krčmarji na Svetih gorah so se jezili nekdanj na slovenske torbarje, ker so si naročali po opravljeni pobožnosti v krčmi za 4 krajcarje tople goveje juhe ter 10 žlic, ostalo kosilo so prinesli seboj moški v torbah. V povojnih letih je po Slovenskem Štajerskem torba malodane izpodrinjena, pač pa je še vedno v polni navadi po celem hrvaškem Zagorju.

O odraslem Zagorcu smelo trdim, da mu je torba nekaj svetega in hrani v njej vse, kar rabi za na pot. Te zagorske torbe so usnjate, velike, srednje ter majhne in jih nosijo Hrvati preko rame. Pokrivalo torbe ter ruča sta navadno okrašena s kakimi vtisi v usnje ali vsaj z medenimi rinčicami ter ploščami. V torbo devlje Zagorec: nož, pipo, mehur s tobakom, denar in popotnico v jedi ter pišči. Te torbe so navadno družinske svetinje, ki se podedujejo od očeta na sina, da, celo od roda do roda. In potno torbo dobi Zagorec, ko je stopil v fantovsko dobo, začne hoditi na sejme ter božja pota.

Moj rojstni dom stoji bolj na samoti. Od ene strani hiše se razprostira precej širok ter dolg gozd. Najljubša zabava ob gimnazijskih počitnicah mi je bila, če sem iskal ob zgodnjih jutranjih urah gobe po gozdu. Na takem izletu za gobami me je presenetil nekega jutra pogled na stvar v človeški podobi, ki mi je še danes v živem spominu. Ko sem se zravnal iz k tlom sključenega pripogiba, je stal malo pred menoj neznansko velik ded s črnimi očali, grbastega hrba in z ogromno košaro v roki. Strah iznenadenja mi je zaprl sapo, da niti krikniti nisem mogel, ampak sem se sesedel v prepričanju, da bo po meni. Grozni neznanec je uvidel mojo osuplost, krenil na stran ter izginil za vejčjem v grmovju. Kako sem se vrnil tedaj na dom, ne vem, a to je gotovo, da sem teklen iz strahu pred človeško pošastjo v taki brzini, da sem iztrosil na pobegu iz jerbasa vse nabrane gobe.

Pred domačo hišo sem se upal ozreti v toliko, če morda ne gre črni očalar za menoj. O srečanju sem povedal stari materi, ki so se smejali študentovski plašljivosti in rekli, da je oni velikani Lipnik iz Sedlarjevega, ki je presedel v kaznilnici v Gradiški celih 22 let in 18 dni.

Slovenskemu narodu so name-ravali utisniti pečat morilca.

Zgodovina in potek krvavega dogodka 27. januarja 1919 v Mariboru.

Januarja 1919 še ni bila končnoveljavno odločena usoda Maribora. Ravno na 27. januarja omenjenega leta se je mudila v Mariboru ameriška komisija. To priliko so hoteli Nemci ter nemškutarji izrabiti, da bi potom nemirov dosegli zasedbo Maribora od strani italijanskih čet in bi se priklopilo mesto Avstriji.

Dne 27. januarja se je zbralo celotno mariborsko nemštvo, pripeljali so se Nemci ter nemškutarji tudi od drugod. Nemški učitelji so vzeli celo šolsko deco iz šol in jo vodili v obhodu proti palači glavarstva, kjer se je mudila ameriška komisija. Nemcev je že bilo pred glavarstvom nekaj tisoč in so odposlali posebno odposlanstvo k vodji ameriške komisije, nekemu polkovniku, ki pa odposlanece ni maral sprejeti. Ker niso dosegli pri amerškanski komisiji željenega uspeha, so krenile množice s šolsko mladino vred ob zvokih godbe na Glavni trg. Na Glavnem trgu so se hotele nahujskane množice polastiti rotovž, ki je bil že v slovenskih rokah, in omogočiti Italijanom zasedbo Maribora. Rotovž je stražilo le par slovenskih policistov in v Gosposki ulici so nemški razgrajči že bili do nezvesti pobili takratnega šefa policije dr. Senekoviča.

Ves Glavni trg je bil natrpano poln samih nahujskanih Nemcev ter razljutene nemškutarije, katero je še podžigala y besnosti godba in klici hujskačev: Polastite se magistrata in pobijte slovenske stražnike!

Ko so že množice pritiskale ob bajonete ustavljačih se stražnikov, je prihitela tem na pomoč v odločilnem trenutku patrulja kakih 8 slovenskih fantov vojakov, ki so se postavili z nasajenimi bajoneti pred vhod magistrata.

Prihod slovenskih vojakov je demonstrante še bolj raztogotil, eden je celo ustrelil proti straži ter vojaštvu in se je krogelja odbila ob bajonetu stražnika. Drugi so zmerjali vojake, jim skušali izpuliti puške in v teh trenutkih je zavrela slovenska kri. Vojaki so oddali eno salvo strelav v zrak, ker to ni pomagalo, drugo v množico. Zavalilo se je po tleh nekaj mrtvih ter ranjenih, a Glavni trg se je izpraznil iz strahu in nekaj minutah. Od tedaj niso poskusili nikdar več Nemci nasilnim potom potisniti Maribor k Avstriji.

Po krvavih dogodkih.

Ko so zbežale nasilne tolpe in bili odpeljani z Glavnega trga mrtvi in ranjeni, je preiskal krvavi dogodek tedanji komandant mesta g. podpolkovnik Cvirn, policija in magistratni komisar. Napravili so se uradni zapisniki in se je ugotovilo, da je streljalo vojaštvo izpred magistrata in je padlo več krogelj tudi v zid bogoslovnice, ki je ravno nasproti magistratu. Celu voditelji tedanjih Nemcev so izja-

Po odsluženi vojaščini mu ni bilo za pošteno delo, ukvarjal se je z mešetarijo ter tihotapstvom. Ker mu tudi ti dve obrti nista nasuli zaželenega bogastva, je postal cerkveni ropar ter tolovaj. V Kozjem je vlomil po noči v tabernakelj ter ga oropal monštrance v prepričanju, da je zlata. Ko jo je drugo jutro spoznal za medenasto, jo je skril iz strahu pred roko pravice pod listje v gozdu. Od kozjanskega cerkvenega ropa naprej sta mu postala tatvina ter vlom vsakdanje opravilo.

V letih tolovajstev goljata Lipnika je veljala po Ob-sotelski dolini in Zagorju Kajbičeva hiša v Plaviču za najpremožnejšo. Gospodar na Kajbičevini Jurica je bil res imovit posestnik ter živinorejec, ki je živel v polni zakonski sreči s svoj oženo Veroniko in tremi sinovi. Premožen je bil že ko je prevzel posesti, ker je bil edinec in mu ni bilo treba deliti dedščine z brati. Povrh se je še govorilo javno, da mu je zapustil oče kar celo torbo suhega zlata, katerega je nalagal Jurica v uspešno ter srečno trgovino z živino.

V najboljših moških letih so našli Kajbičevega Jurico ob robu Deseniškega gozda ubitega drugi dan za tem, ko je prodal par volov na sejmu v Pregradi. Poleg mrtvega trupla je bila položena nedotaknjena Juričina stara torba in kamen v ruti, s katerim je bil izvršen zločin z enim samim udarcem. Truplo je našel stari Buršič, ki je odnesel tudi torbo ubitega ženi Veroniki. Ni pregledal vsebine torbe, a težka je bila in nekaj je rožljalo po njej kakor čisto ter suho zlato.

Ubijalca v osebi Lipnika so izsledili kmalu in mu prisodili prvotno 15 let. Ker je ubil celo kot kaznjenev v trenutni razburjenosti sotovariša, je predsedel v celem 22 let in 18 dni ter živel še za tem v moji domovini gotovo petnajst let.

Gospodarja Kajbiča so pokopali in Veronika je ostala sama s tremi res vzglednimi ter delavnimi sinovi. Kajbičevina se je po Juričini smrti dvigala, premoženje je raslo in vso srečo so pripisovali Zagorci oni torbi, ki je bila tako težka, da je celo ubijalec Lipnik ni utegnil hitro odnesti in skriti. Nikdo sicer ni pregledal zaklada torbe, vse je znalo, da je bila polna suhega zlata in razven tega še vsipava Veronika vsako leto po par pesti cekinov v to torbo, ki je že natrpano polna. Govorice o bogastvu Kajbičeve torbe so bile že tako razširjene in so se tako uživele med narod, da je prišla torba v pregovor. Ako je hotel kdo označiti v Obsotelski dolini in po Zagorju koga za posebno premožnega, je dostavil pregovor: Bogat si kot Kajbičeva torba!

vili koj po dogodku g. podpolkovniku Cvirnu, da je streljalo vojaštvo in nikdo drugi!

Nemci ter nemškutarji so mojstri v zavijanju dejstev v njihov prid in radi tega se je začelo koj za tem govoriti po Mariboru, da so streljali na nemške množice bogoslovci iz revolverjev ter pušk. O tem se tedaj ni samo govorilo, ampak pisalo najgorostasnejše izmišljotine po graških in sploh po nemških časopisih. Ko je zaznalo ravnateljstvo bogoslovnice za to peklensko zlobno laž, se je obrnilo do policije, naj napravi v semenišču hišno preiskavo. Policija je to tudi storila in seve ni našla prav nobenega orožja in je bilo tudi streljanje brez orožja popolnoma izključeno.

Ker so nekatere jezične babure le še trosile to izmišljotino ter laž po mestu, jih je policija par prijala ter tirala pred sodišče, kjer so bile tudi obsojene in so pre-klicale, kar so poprej trdile. Govorice o streljih z bogoslovja so polagoma potihnile, avstrijsko časopisje se je v očigled izgubi Maribora pomirilo in vsak pameten Slovenec in Nemec v Mariboru je znal, da je seglo po orožju 27. januarja 1919 vojaštvo in to v skrajni sili, ker sicer bi ga bile linčale nahujskane ter razjarjene tolpe.

Po osmih letih na novo pogreta laž.

Celih osem let že nikdo ni več govoril o onem krvavem dogodku na mariborskem Glavnem trgu, niti o izmišljotini, da bi bili padli usodepolni strelji iz bogoslovja. Letos pred volitvami v oblasne skupščine pa je pogrelo omenjeno laž glasilo mariborskih socialnih demokratov »Volksstimme« in objavilo 13. januarja 1927 to le: »Nemški volilci, ali ste že pozabili, kako so na vas streljali 27. januarja 1919 farji iz zasede in so zahtevali ti strelji več smrtnih ter ranjenih žrtev.«

Te najpodlejšje obdolžitve tudi mariborska duhovščina ni mogla požreti, že radi javnosti ne in je tožilo 27 mariborskih duhovnikov odgovornega urednika od »Volksstimme« Viktorja Eržena radi klevete. Eržen zopet pogrete laži ni preklical in tako je prišlo zadnji četrtek do sodne obravnave na mariborskem okrožnem sodišču.

V sodni dvorani.

Za sodnijsko razčiščenje krvavih dogodkov dne 27. januarja 1919 je vladalo po Mariboru veliko zanimanje. Posebno socialistični voditelji so naglani v razpravno dvorano vse polno svojih pristašev obeh spolov, ker je gotovo toženi Eržen upal, da bo opoškod in bo po iz Nemške Avstrije poklicanih pričah dokazal, da so streljali na Nemce že omenjenega dne — farji!

Po zagovornika se je zatekel toženi v vrste samostojnih demokratov in ga je res tudi dobil v osebi »Jutrovega« poročevalca g. dr. Reismana. Pribijemo, da je dr. Reisman eden od glavnih stebrov Samostojno demokratske stranke, nastopa ob vsaki priliki javno za Žerjavovo politiko, piše za Žerjavovo glasilo Jutro in je seve eden od največjih narodnjakov. In ta dr. Reisman je torej prevzel nalogo, da bi

Večkrat je bilo celo vlomljeno pri Kajbičevih in to vsikdar v izbo gospodinje Veronike, ker so domnevali vlomilci tamkaj skrivališče one z zlatom naphane torbe, za katero bi lahko kupil celo Zagorje od Rogatca do Marije Bistrice.

Veronika je dobro znala za govorjenje o nepreglednem bogastvu te torbe, a je ohranila skrivnost zase in ni črhnila o vsebini torbe niti napram lastnim sinom besedice.

Mladi Kajbiči so ostali v fantovski dobi doma pri hiši ter pomagali vzgledni materi in gospodnji pri delu ter trgovanju z živino. Dva sta se s časom oženila proč od doma, vsak na imovito posestvo, ker so starši najbogatejših Zagork s sigurnostjo računali na delež zlatega zaklada iz one bajne torbe.

Doma pri materi je ostal le mlajši Ivica in sklenil, da se bo poročil še le po materini smrti.

Ljudske pripovedke so se ustvarjale o milijonskem bogastvu Kajbičeve torbe in vse je že čakalo v žgeči radovednosti, kedaj neki si bo že ohladila za vedno pete stara Veronika in izročila tajinstveno torbo sinom v dedščino.

Bližala se je tudi zdelani ter iztrpljeni Kajbičevi Veroniki majka smrt, ki razvozlja večkrat največje skrivnosti ter tajnosti. Veronika je uvidela, da drči njena dela polna življenjska pot proti koncu in je poklicala k sebi domačega plebanuša ter Istiničevega ujca Nikolo.

Po opravljenem previdenju se je raznesla vest, da sta odnesla ujec Nikola ter plebanuš Kajbičevo torbo v župnišče. Nesti sta jo morala oba in to ne preko ram; ampak na močnih hrastovih nosalih, ki so se kar šibila pod težo suhega ter čistega zlata. Vse je bilo uverjeno: Kajbička bo šla za Jurico; pop in Istiničev stari Nikola bosta delila zlato tako, da bo prav za njiju in vse tri dediče. Nevolja radovednežev je tičala že v tem, ker Veronika tudi po prenosu zlata ni hotela umreti in minulo je celo par mesecev, predno je oznanil katerinski veliki farni zvon: Kajbičeve Veronike ni več med živimi Zagorkami. Narod bo zaznal iz odprte čarobne torbe, koliko zlatov je vredno hrvaško Zagorje od Rogatca do Marije Bistrice.

Pogreba, kakoršnega je imela Kajbička, ni videla prej niti pozneje ne le samo katarinška župnija, ampak sploh celo Zagorje ne. Množice blagopokojne niso spremljale na zadnji poti iz krščanske dolžnosti in hvaležnosti — gnala je narod k sprevedu radovednost, kaj bo povedal pleban o Kajbičevi torbi, kar se mora zgoditi in če že ne v cerkvi, vsaj pri odprtem grobu.

pred sodiščem pritisnil slovenski duhovščini in po tej celiemu slovenskemu narodu pečat morilca. Še enkrat povdarjamo, da zagovornišva Erženove izmišljotine ni prevzel kak nemški ali socialdemokratski advokat — ne, ampak g. prvak dr. Žerjavove stranke dr. Avguštin Reisman.

Priče dokaz omenjene neresnice dr. Reisman in Eržen nista iskala predvsem v Mariboru, ampak pri onih Nemcih in nemškutarjih, ki so morali ob prevratu pobegniti iz Maribora v Avstrijo in živijo sedaj v Gradcu, Leobnu in Brucku. In še med temi pričami so bile po večini ženske.

Zastopnika duhovščine gg. dr. Veble in dr. Novak sta povabila kot priče: g. podpolkovnika Cvirna, stražnike, ki so bili tedaj navzoči pri streljanju in ki so napravili hišno preiskavo v bogoslovju in bogoslovce, ki so tedaj bili očividci krvavega dogodka na Glavnem trgu. Izpovedi prič zasebnih tožiteljev so dokazale, da so streljali 27. januarja 1910 v nemške demonstrantne vojake izpred rotovža. Krogle iz vojaških pušk so prifrčale v zid bogoslovnice, se tamkaj odbijale in rušile omet. Ena od krogelj je celo prebila šipo na bogoslovnici in so jo našli med knjigami v knjižnici. Med streljanjem so bila okna na bogoslovnem semenišču zaprta in nobeden od stražnikov, ki so imeli nalog, paziti na okna, ni videl kacega okna odprtega in nikogar, ki bi bil gledal pri oknu. Bogoslovci pa tudi niso mogli streljati radi tega ne, ker niso imeli nobenega orožja. Med pričami, ki so potrdile beleženo, je bilo tudi več poštenih Nemcev.

Priče Eržena in dr. Reimana, ki so prišle v slovensko sodno dvorano iz Nemške Avstrije, so vse trdile: ena je videla pri oknu dva bogoslovca, ki sta streljala iz revolverjev ter se smejala; druga samo roko, ki je držala samokres, tretja bogoslovca, ki je izstrelil v množice kar celi magacin patronov itd.

Po končanem zaslišanju prič sta govorila kratko ter stvarno zastopnika duhovščine gg. dr. Veble in Novak in za tema pa na dolgo dr. Reisman, in sicer tako, da bi moralo biti sram njegovih besed vsacega Slovence. V svojem govoru je skušal dr. Reisman slovenski duhovščini in celiemu slovenskemu narodu utisniti pečat morilca, akoravno je čul iz ust živih prič, kako se je v resnici odigral oni krvavi dogodek 27. januarja 1919. Nad dr. Reismanovimi trditvami se je zgražalo vse, ki čuti slovensko in zna, kako bi bilo z Mariborom, ako bi se bili polastili 27. januarja 1919 rotovža Nemci!

Obsodba.

Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik sodnega dvora razsodbo, po kateri se obsodi urednik Eržen na 3 mesece zapora, 2 tisoč dinarjev denarne kazni, mora plačati vsakemu zasebnemu tožitelju 100 Din odškodnine, poravnati vse sodne ter odvokatske stroške ter objaviti obsodbo na prvi strani socialdemokratskega glasila »Volksstimme«. Obsodba tudi izrečno povdarja, da je verjel sodni dvor le resničnemu pričevanju prič oklevetane duhovščine, ne pa popolnoma nasprotujočim si izpovedbam prič, ki sta jih poklicala iz Nemške Avstrije v slovenski Maribor socialni demokrat Viktor Eržen in sam. demokratski steber dr. Avguštin Reisman!

Nakano g. Eržena in dr. Reimana, da bi nosila slov. duhovščina in po njej slovenski narod pečat morilca, je sodni dvor mariborskega okrožnega sodišča odločno z obsodbo zavrnil!

Krsto so nesli v cerkev, kjer je bila sv. maša zadušnica in nagovor, v katerem ni bilo niti besedice o skrivnosti torbe. Iz cerkve se je začel sprevod na pokopališče in takoj za krsto je stopal ujec Nikola Istinič s staro — težko Kajbičevno torbo preko rame. Nikdo ni gledal v prepevajočega plebana, ne v jokajoče sinove, snahe ter vnuke, oči vseh so bile uprte v ujca, ki ni prav nič klonil pod težo torbe, ampak stopal ravno. Šepetalo se je slišno: »Le glejte, torba ni več polna, sta jo že pomolzla vsaj za dobro polovico pop in štari Nikola.«

Po položanju krste v naročje majki zemlji, se je ta nesrečni pleban poslavljaj tako nezno dolgo od rajne, katero je slikal po vsej dolžini ter širini kot vzor: žene, matere in najuglednejše gospodinje. Pri tako ginljivem poslovnem govoru ni zasolilo niti eno oko jokadarnih Zagork, kaj še le mustačastih Zagorcev. Pogrebci so kopali zemljo z nogami kakor konji v nestrpnosti, kedaj pride do razkritja Kajbičeva torba, saj je stal stari ujec Nikola tik plebanuša.

Končno je le pokazal govornik proti torbi. Vratovi zbrani množic so se podaljšali v radovednosti za dober predenj. Pleban je vzel kar z eno roko torbo z ujeve rame, jo potresel v zraku in iz torbe je bilo glasno slišati ne cinketanje — da rožljanje zlata! Ko so bili uverjeni vsi Zagorci, ki so se udeležili pogreba, da je v torbi zlati zaklad, je pleban privzdignil pokrov in zavpil z mogočnim glasom: »Narod božji, sedaj dobro pogledj, kaj da je hranila ter prikrivala javnosti Kajbičeva torba od žalostne smrti gospodarja Jurice do današnjega pogreba nikdar zabne Veronike!

Po tem pozivu se je oddahnil govornik za par nestrpnih trenutkov. Vratovi radovednežev so se še bolj nategnili, oči vseh so se zasadile v torbo ter plebanovo roko, ki je nekaj vlekla izpod pokrova. . . . Lesket čistega zlatnika je pričakoval narod božji v rokah plebanuša, a ta je izvlekel iz torbe en čisto navadni — — — molek (rožnivenec). Pokazal je bingljajoči molek osuplim radovednežem in segel drugič v torbo. V roki se je zasvetil kakor ogrogl — neznamni poročni — zlati prstan. . . . Pleban je stresel torbo — — — zažvenketalo je, da so slišali vsi ter se stresli v veri na pogled čistega zlata. Ta nesrečni pop je nestrpno dolgo brodil z roko po rožljajočem zlatu, predno se je dvignil pokrov na torbi na stečaj in iz nje je privlekel pleban dva težka lanca, kakor ju uporabljajo sejmarji za privezovanje ter sklapanje težkih volov — — —

Sedaj si predstavljajte obraze Zagorcev ter Zagork, ker so posebno te prisegale na čisto ter suho zlato — — —

Prijateljem treznega gibanja.

Romanje na Trsat.

Mi, ki se borimo za treznost našega ljudstva in mnogim priporočamo celo abstinenco, zato še nikakor nismo sovražniki vinogradnikom in jim ne mislimo delati škode. Nasprotno, ker so za prodajo našega vina čedalje slabši časi, bodo imeli vinogradniki še veliko korist, ako se začnejo zanimati za to, kako bi se dalo grozdje drugače porabiti. Isto velja za sadjarje.

Tudi nismo nasprotniki potrebnih gostiln in poštenih gostilničarjev. Ker je pa pri nas gostiln veliko preveč, je to najslabše za gostilničarje same.

Dobrih dvajset let se pri nas že dela zoper pijančevanje in njegove žalostne posledice. Čas bi že bil, da vsak Slovenec pozna in podpira protialkoholno društvo »Sveta vojska« ter bere njegovo glasilo »Prerod«.

Večje prireditve prijatelji treznostnega gibanja že več let nismo imeli. Da se torej snidemo in navdušimo za našo misel, bomo priredili v dneh 23. do 25. julija letos na Trsat protialkoholni shod, združen z romanjem in izletom po Jadranskem morju. Razposlala so se že vabila vsem katoliškim škofijam v Jugoslaviji. Sedem jih je že odgovorilo in imenovalo svoje zastopnike. Mariborsko škofijo bo zastopal gospod Martin Avšič, spiritual na bogoslovju v Mariboru.

Vožnja bo na vseh progah polovična. Iz Maribora bo vozil posebni vlak, ki bo sprejemal potnike na vseh postajah. Zato pa moramo Lavantinci gledati, da nas bo precej.

V soboto, dne 23. julija popoldne pridemo na Trsat; zvečer pridiga in pete lavretanske litanije.

V nedeljo, 24. julija slovesno sv. opravilo, nato na dvorišču frančiškanskega samostana zborovanje z govori o alkoholizmu in o delu za treznost. — Popoldne izlet po morju do Crikvenice za one, ki bodo želeli. Ostali udeleženci imajo lahko po stanovih svoja zborovanja.

V ponedeljek, 25. julija se bo razpravljalo o gospodarski strani alkoholnega vprašanja, kakor: brezalkoholna uporaba sadja in grozdja; kako proizvajati in med ljudi spraviti sadne in grozdne soke; vinska kriza in izvoz vina; vinogradniške in vinarke zadruge in abstinentno gibanje.

To je načrt, ki se pa še lahko spremeni, ako jih bo mnogo zahtevalo. Priglasj se lahko vsakdo. Storite to čimprej! Pišite na naslov: »Sv. vojska«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Od tam boste za 50 Din dobili izkaznico, ki Vam daje pravico do polovične vožnje, brezplačnega izleta po morju in do prenočišča. Vožnja od Maribora in nazaj velja krog 160 Din. Za hrano si bo vsak sam poskrbel.

Nudi se lepa prilika z romanjem združiti udeležbo na protialkoholnem kongresu ter napraviti izlet po morju, da se bomo duševno in telesno prenovljeni, navdušeni za trezno življenje vrnili na domove.

Naj bi bilo to zborovanje mejnik na poti za treznost in s tem lepšo bodočnost našega naroda!

Da bomo nasprotnike poznali.

Brez komande.

Na Kranjskem bodo kmalu občinske volitve. In »Kmetijski list« je zapisal, da se mora kmet otestiti komande, ki jo nad njim izvajajo duhovniki. Ker do zdaj te komande kmetje niso imeli, pač pa so svobodno po pametnem prevdanku volili SLS, zato bodo zavrnil tudi komando »Kmetijskega lista«. To komando je še posebno zaradi tega zavrniti, ker »Kmetijski list« sam pravi, da ne hujska kme-

gledale pa: molek, poročni prstan in vsakdanje volovske verige!

V radovednosti na stečaj odprta usta so se zaprla kar na mah, v srcih razočaranega naroda je vzklopel bliskoma jeza, češ: Pop in stari magarec Nikola Istinič sta nas prevarila!

Trenutno nevarnost položaja je pregledal tudi gospon pleban in začel tolmačiti z gromovitim glasom pomen vsebine Kajbičeve torbe. Slikal je v kot gromu pretresujočih besedah žalostno smrt pokojnega Jurice, ki se ni podal na sejm z običajno kletvico ter sklepom mešetarske goljufije na jeziku in v duši, ampak z molekom pobožne molitve v torbi. Za svojo zvesto ter skrbno ženo ni poznal le svetlorumenega mekovega (vrsta vrbe) korobača, kakor je to sicer običaj pri zagorskih moških zakoncih, ne — imel je v srcu in v torbi kakor prstan lepo okroglo ter brezkončno — zlato ljubezen!

Radi molitve, radi zakonske ljubezni mu je dal Bog srečo pri trgovini z blagom in radi tega ni poganjal po grlu izkupička za vole, še verige s prodane živine je nosil seboj domov v torbi. Molek, poročni prstan in volovski verigi so zaklad Kajbičeve torbe in radi tega ga je pustil štajerski tolovaj poleg trupa ubitega in ga oropal papirnatega denarja iz notranjega žepa na jopiču. Juričino zapuščino: molek, prstan in verige je pretvorila še le pokojna Veronika v zaklad dela ter varčnosti in radi tega je danes Kajbičevina v vsakem oziru ponos celemu Zagorju. Storite tudi vi vsi po vzgledu pokojnega Jurice ter Veronike in po vaših siromašnih domovih bo začel poganjati, cveteti zaklad — Kajbičeve torbe! Amen!

Gospon pleban je spravil v torbo: molek, prstan ter obe verigi in ujec Nikola Istinič je obesil to zakladno zapuščino že davno rajnega Jurice preko rame novega gospodarja na Kajbičevini — Ivce.

Narod se je razšel tiho s pokopališča. Vse je bilo razočarano, osuplo vsled plebanove razlage toliko let tajnstvene zakladnice v Kajbičevi torbi. Preteklo je nekaj dni, predno so uvideli bolj brihtni Zagorci resničnost plebanovih besed in sklenili uravnati tudi svoje življenje za prihodnost po zlatnikih Kajbičeve torbe.

S pogrebom Kajbičeve Veronike je bila rešena na javnem prostoru kakor je mirodvor uganka z zakladom čarobne torbe; a kljub temu kroži še danes v obsotelskih krajih pregovor: Bogat je kakor Kajbičeva torba!

tov zoper SLS iz verskih razlogov, ampak gre pred vsem tudi pri obč. volitvah — za denar. Pa menda vendar ne bodo zahtevali, da bi tudi »Kmetijski list« se plačeval iz občinskega denarja kot poskušajo ponekod »Domovino«.

Poglavje o »Kmetijski družbi«.

Hrvatska seljačka stranka na Slovenskem — bivši samostojneži — imajo »Kmetijsko družbo« v rokah. Ti ljudje so razdelili člane v dva dela, pa nam Štajercem določili, da volimo posebej in dali manjša mesta, kakor da je naših 20 Din manj vrednih kot so njihovi. Delovanje »Kmetijske družbe« dandanes še tudi ni tako vzorno, da bi ga mogli pohvaliti. Ako bo »Kmetijski list« še nadalje brodil o tej stvari, bomo povedali, kar jim ne bo ugajalo. Poskrbeti bo treba, da se sedanji sistem pri »Kmetijski družbi« izpremeni.

Zakaj Kmetijci ne gredo v »napredno fronto«?

Čisto kratek odgovor na to je, ker na celi črti nazadujejo.

»Za pametno in pošteno občinsko delo«

se ponujajo slovenski demokrati, pa najbrž za to, ker so res vzorni javni gospodarji, kar kaže, recimo tudi Maribor. Nikar naj ti demokrati ne mislijo, da se je že pozabilo, kako so gospodarili v obč. mestni hranilnici, kjer bi se tudi moralo vršiti »pametno in pošteno občinsko delo« in gospodarstvo.

Protiverstva »Domovine« nismo dokazali?

»Domovina« misli, da se bo zakrila za znano objavo preklica, s katerim se je žaljivka, da je »Domovina« — gnojnica, res preklicala, ker ni gnojica, ampak jo pošten človek, če se mu jo vsiljuje, tja vrže, ne da bi se brigal za njeno nadaljno usodo. In zdaj piše, da ji nismo dokazali, da je pisala proti veri in Cerkvi. Ali mar nismo ponudili dokaz resnice? Seveda, treba ni bilo tega izvajati, ker so menda tudi gospodje okrog »Domovine« prepričani, da je res tako, kot smo trdili.

»V nobenem katekizmu ne stoji.«

S temi besedami tako kot »Kmetijski list« tudi »Domovina« hoče povedati, da ni zapisano v katekizmu, naj kmetje duhovnika ne poslušajo in naj mu ne verujejo, če jim kaj svetuje. Ali more kdo izmed naših bralcev verjeti, da imajo ti ljudje sploh katekizem pri hiši in da bi sploh vedeli, kaj v katekizmu stoji. Ako bi ga imeli ali bi ga znali na pamet, potem bi vedeli, da lista kot je »Domovina« in tu in tam tudi »Kmetijski list« spadata med tiste, ki jih katekizem prepoveduje.

»Politiko naj vodijo pametni ljudje.«

To je zahteva slov. demokratov. Mi vidimo, kako izgleda v Beogradu, kjer ti pametni ljudje vladajo. Če pride naša stranka na vlado, tedaj napno vse sile, si izmislijo najgrših obrekovanj, samo, da odstranijo vlado v kateri je tudi katoliški duhovnik, ker »politiko naj vodijo pametni ljudje«, ko so Žerjav, Pribečević itd. Narod pa zna ločiti delo teh posvetnjakov od dela politikov SLS in zato bo že tudi znanprej uredil, da bo politiko slovenskega naroda še nadalje zaupal SLS, v kateri so vsi slovenski duhovniki skoro brez izjeme.

Socialisti-obrekovalci so obsojeni!

Težka kazen je zadela urednika Eržena, socialista, ki je dolžil duhovnike v Mariboru stanujoče, da so 27. januarja 1919 streljali na Nemce. Dobil je tri mesece zapora in veliko denarno kazen, pa v listu bo moral preklicati. — Zoper istega je vložena zdaj nova tožba zaradi bogokletstva, o katerem smo zadnjič obširneje poročali. Pri teh ljudeh ničesar ne doseže mirna beseda, naj vendar opustijo take neosnovane napade. Treba jih je še podučiti kot otroke s palico, te pa z zaporom. Morda se bodo kaj spametovali. —

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Politično zatišje vlada v Beogradu. Vlada se trudi, da bi uredila razprtje v obeh vladinih strankah. Ves teden so tudi samostojni demokratje poskušali doseči vstop v vlado, kar pa se jim ni posrečilo.

Nestalna vlada je sedanja vlada od svojega početka in se drži le zaradi tega, ker »ima vremena« za njo itd., pa ni prilike v skupščini, da bi se jo vrglo, ko nima večine. Zato se vedno razpravlja, kdo bo zasedel še pet praznih ministrskih sedežev.

Politične stranke so seveda tudi podvržene raznim izpremembam glede oseb, ki so eni v stranki prišli do večje veljave, pa potem prestopijo v drugo. Tako se pričakuje velik razkol v Radičevi stranki, kjer nam kaže vso polomijo Radičeve politike padec naročnikov njegovega lista tekom nekaj mesecev od 40.000 na 8000. Poleg tega posamezne krajevne organizacije kar po vrsti odpadajo od Radičeve stranke. In ostali Hrvati pripravljajo skupno fronto zoper Radiča. — »Napredni blok« v Sloveniji, ki ga snujejo samostojni demokratje žerjavci zoper našo organizacijo, prav nič ne napreduje, pač pa prestopajo razne organizacije SDS v Davidovičovo stranko. —

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zborovanje Male antante — Češke, Rumunije in naše države, ki se je vršilo v začetku tega tedna v Jachimovu, je znova utrdilo prijateljske vezi med temi državami, ki bodo složno nastopile zoper italijanske intrige.

Italija se znova upira. Kot odgovor na odločno, če tudi miroljubno stališče naše države je Italija ponovno odločila vsak razgovor za končno rešitev spora med obema državama. Jezi jo gotovo tudi to, da je v Londonu propadla s svojimi predlogi.

Preiskave v ruskem poslaništvu na Angleškem so do gnale, da so Rusi zelo pazljivo zasledovali vse tajne načrte angleške vlade in so bili o tem zelo poučeni. To dejstvo je precej otežkočilo stališče Rusov pri mednarodni gospodarski konferenci v Ženevi.

V Avstriji bo sestavil novo vlado zopet dr. Seipel. Brezverski socialisti, ki so upali, da bodo sami lahko gospodarili v Avstriji, bodo morali tvoriti samo opozicijo.

Za združitev Avstrije z Nemčijo se je začelo zopet delovati. Francoski krogi, in tudi v krogu Male antante so pa proti temu in se bo ta združitev gotovo še morala odložiti.

Albanija — kraljestvo? Beg Zogu bi rad bil kralj. Ker je dober služabnik Mussolinijev, mu bo ta gotovo tudi krono kupil. Toda doma pa ni vse tako v redu, kot Beg Zogu dopoveduje in zna priti v tej mali državi zopet do revolucije.

Kaj je novega?

Romanje na Velehradu od 12. do 18. avgusta 1927. Na pobudo jugoslovanskih škofov se bo v proslavo velikega jugoslovanskega jubileja ob 1100-letnici našega apostola in prosvetitelja sv. Cirila priredilo prvo slovensko romanje na Velehrad. Med potjo si bomo ogledali najlepše slovaške in češke kraje ter stopili v stik z bratskim češkim in slovaškim katoliškim ljudstvom. Čehi in Slovaki se že pripravljajo za bratski sprejem slovenskih romarjev. Organizacija romanja je poverjena Apostolstvu sv. Cirila in Metoda ter podpisane odboru. Po dogovoru s češkim Apostolstvom sv. Cirila in Metoda se je določil naslednji program: 12. avgusta popoldne odhod iz Ljubljane, zvečer odhod iz Maribora. 13. avgusta zjutraj prihod na Dunaj, ogledovanje mesta. Okoli štirih popoldne odhod v Bratislavo, slovaško prestolico. 14. avgusta (nedelja) služba božja v Bratislavi. Okoli 9. ure odhod iz Bratislave, vožnja skozi najlepše slovaške kraje (kosilo bo v Trenčinu) do velehradske postaje Uhersko Hradišče. Okoli 6. ure popoldne prihod na Velehrad. Pozdravi, večernice; priložnost za spoved. 15. avgusta služba božja. Slavnosti. 15. avgusta popoldne odhod v Prago. 16. in 17. avgusta ogledovanje Prage; vmes izlet v Staro Boleslavo, slavno češko božjo pot (kraj mučeniške smrti sv. Vavla). 18. avgusta prihod v domovino (skozi Dunaj in Maribor). Cene: II. razred 1300 dinarjev; III. razred 900 dinarjev. V tem je vračunjena vožnja, hrana in prenočišče. Skupna hrana se prične z večerjo v Bratislavi. Ves čas se bomo vozili s svojim posebnim vlakom. Na Slovaškem in Češkem nam bodo pri vodstvu pomagale slovaške in češke katoliške organizacije. Prijaviti se je treba čim prej, najkasneje pa do konca maja. Ker je za romanje veliko zanimanje, zato opozarjamo, naj se romarji čim prej prijavijo. Vsak priglasenec dobi začasni program in položnice, da takoj po prijavi plača prvi obrok: za II. razred 400 Din, za III. razred 300 Din. Ostala vsota se mora plačati v dveh nadaljnjih enakih obrokih. Drugi obrok mora biti plačan do 10. junija, cela vsota pa najkasneje do 10. julija. — Odbor za romanje na Velehrad, Maribor, Glavni trg 7.

Župnik Franc Planinc †. V soboto, dne 14. t. m. je ob četrti na 11. dopoldne umrl župnik pri Sv. Bolfenku pri Središču ob Dravi g. Franc Planinc. Pokojni je bil rojen dne 22. februarja 1873 v Podsredi. V mašnika je bil posvečen 20. julija 1900. Sedanja župnija je nastopil 2. novembra 1916. Zadnji čas je moral veliko trpeti zavoljo svoje težke bolezni. Bil je v bolnici v Mariboru in Ormožu. Sedaj je doma podlegel svoji bolezni. Pogreb blagega pokojnika se je vršil v turek, dne 17. maja, ob 10. uri dopoldne pri Sv. Bolfenku. Rajni je bil znan po svoji dobri volji, gostoljubnosti, šaljivosti in govorniškem talentu. Bil je vnet dušni pastir, ki je skrbel posebno za lepoto hiše božje. Vsi, ki so poznali blago srce pokojnega g. župnika, ga bodo ohranili v najboljšem in hvaležnem spominu!

Poročila S. L. S.

Shod Slovenske ljudske stranke pri Sv. Martinu pri Vurbergu se je vršil v nedeljo, 15. maja ob izredno lepi udeležbi domačinov in sosedov od Sv. Barbare in Vurberga. Shod je vodil predsednik krajevne organizacije SLS g. Dominik Ramuta. Narodni poslanec Žebot je govoril o političnem in gospodarskem položaju s posebnim ozirom na najnovejšo dogodke. Ljudstvo je navdušeno odobrilo delovanje naših poslancev, je izreklo neomajano zaupanje Jugoslovanskemu klubu, osobito njegovemu načelniku dr. Korošcu in se je izjavilo tudi, da soglašajo s taktiko, ki jo je klub vodil zadnji pol leta. Posebno so ljudje zadovoljni, da se je odpravila prijava vina, da se je popolnoma odpravila carina na galico, da se je znižala dohodnina skoro za eno tretjino, da se je desetek za mala in srednja kmetska posestva med starši in otroci za slučaj smrti popolnoma zbrisal, pri prevzemanju ali nakupu pa znižal za eno tretjino oziroma za polovico. Da so naši poslanci rešili Slovenijo deželno premoženje, znači velikansko pridobitev za nas. Če ne bi naši poslanci v dveh kratkih mesecih nič druga dosegli, kakor te stvari, že znači to za naše kraje ogromen uspeh v gospodarskem oziru. Ljudje so odkrito izražali svoje zadovoljstvo z našo stranko in njeni voditelji in povdarjali, da je treba, da se to delo čimprej zopet uspešno nadaljuje. Za Žebotom je govoril še oblastni poslanec in tajnik Ovčar o delovanju in važnosti oblastne skupščine. — Po shodu, ki je potekel lepo mirno, smo se zbrali člani krajevne organizacije in zaupniki k posvetovanju o važnih zadevah. Poslanec Žebot nam je dal razna pojasnila. Osobito smo govorili o nujno potrebni regulaciji Drave, ki pri Sv. Martinu in Vurbergu trga najbolj rodovitno zemljo. Nadalje smo povdarjali, da je treba resno misliti na zgradbo mostu pri Dupleku. V to svrhu se je sestavil iz domačih mož vseh strank odbor, ki ima nalogo — da vrši predpriprave. — Ob 11. uri se je vršil sestanek še v Spodnjem Dupleku pri g. Rojku.

Shod SLS se vrši v Pišecah v nedeljo 22. maja po ravnem sv. opraviilu v verandi g. Ivana Kostevca. Ker govorijo na shodu narodni poslanec Škoberne in oblastna poslanca Tratnik in Podvinski, vabimo na shod domačine in okoličane v obilnem številu.

Laško. Kdor bi mislil, da se naše ljudstvo ne zanima za javno življenje, bi se motil. V nedeljo, dne 15. maja se je vršil tukaj krasno obiskan shod SLS, na katerem sta govorila poslanec Deželak in dr. Godnič.

Vsiljivi agenti. Dasiravno smo že opetovano v »Gospodarju« opozarjali ljudi, naj ne nasedejo praznim obljubam tujih agentov, ki na židovski način ponujajo neke srečke in izvajljajo ljudem denar, vendar dobivamo vsak dan poročila, kako tuji-agenti goljufajo neuke ljudi, opozarjamo na sledeče: Če agentu plačaš aro 300 Din in mu daš svoj podpis, moraš nato še plačati 19 obrokov, predno so srečke tvoje. Tako je bilo n. pr. pri Sv. Barbari in Sv. Marjeti osleparjenih nad 60 ljudi. Vsi so mislili, da so s prvim plačilom vse plačali. Ako agentje niso povedali kupcem srečk, da je treba plačevati še mesečne obroke, ima vsakdo pravico terjati svoto, ki jo je plačal agentu na roko, od banke nazaj. Agenti so ljudem govorili, da dobi vsakdo, kdor hoče, denar pri Narodni banki ali Gospodarski banki v Mariboru nazaj, kadar hoče. To je laž. Navedeni banki nimata s to kupčijo prav nič opraviti. Radi tega je postopanje agentov goljufivo. Ljudje ne vedo nič o obrokih in tudi o vrnitvi zgoraj omenjenih bank ni prav nič res. Svetujemo vsem prizadetim, da takoj javijo orožniški postaji, kako so jih agenti prevarili. Svarimo pred temi ljudmi. Pazite, komu date svoj podpis in denar. — F. Z.

Ubegli kačak. Iz mariborske kaznilnice je pobegnil dne 14. t. m. popoldne na 20 let ječe obsojeni kačak Ašim Kodrijevič iz kraja Repi pri Prištini v Južni Srbiji. Delal je v gramozni jami poleg kaznilnice in porabil priliko, ko paznika ni bilo v bližini, ter neopaženo izginil. V mariborski kaznilnici se je nahajal od 18. maja 1922 ter ima na vesti številne umore, rope in tatvine. Pobegnil je v obleki kaznivecev, govori po arnavtsko in srbsko.

Zlata poroka. Dne 14. maja je slavil na Smolniku nad Rušami zlato poroko veleposestnik g. Franc Grizold s svojo ženo Jerco roj. Pajtler iz St. Lovrenca na Pohorju. Jubilanta sta imela 12 otrok, od katerih se veseli njune zlate poroke še šest. Grizoldova hiša je znana daleč na okrog kot narodna, krščanska in v gospodarskem oziru napredna. Jubilantoma in celi družini Grizold ob slovesnosti zlate poroke čestitamo prav iskreno!

Požar v Rušah. V sredo, 11. t. m. je nenadoma izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopu g. Lingelja v Rušah. V par trenutkih je bilo celo poslopje, ki je bilo moderno in vzorno urejeno, v objemu plameňa. Rešiti so mogli komaj živino in nekaj strojev. Na kraj nesreče so prihiteli štiri požarne brambe, ki pa niso stopile vse v akcijo, ker je bilo že prepozno. Kako je ogenj nastal, je uganka. Posebna nesreča je to, da je gospod Lingelj pogorel že v četrti v sedanjih gospodarski krizi. Pač težek udarec!

Velik požar v Jareninskem dolu. V ponedeljek, okrog 3. ure zjutraj je nastal velik požar v Jareninskem dolu. Goreti je začelo s slamo krito poslopje posestnice Marije Gornik. Ker ni nikjer v bližini gasilnega društva, se je ogenj naglo širil in preden so pozvali potom najbližnjega telefona ki je skoro eno uro oddaljen od kraja požara, mariborsko gasilno društvo, je bilo že celo poslopje v plamenih. Mariborski gasilci so bili obveščeni krog 5. ure in v nekaj minutah je odbrzela na mesto požara velika avtoturbina, ki je dospela ravno še pravočasno, ko se je ogenj že začel širiti na v bližini stoječo hišo, hlev in manjše gospodarsko poslopje. Iz bližnjega ribnika so bile takoj napeljane cevi in posrečilo se je rešiti ostala poslopja, dočim je poslopje, kjer se je ogenj začel, popolnoma pogorelo. Uničeni so poleg tega vozovi in poljedelski stroji, ki so stali v šupi. Škoda je zelo velika ter je le deloma krita z zavarovalnino.

Strašen roparski umor v Slovenskih goricah. Zadnja leta se je v Slovenskih goricah v okolici Jarenine in Sv. Jakoba zgodilo več težkih zločinov, ki so ostali še do danes nepojasneni. Omenimo samo strašen dvojni umor posest-

nic Weingerl, ki sta bili ubiti s sekiro, dalje najdeno truplo neznanega moškega v Scherbaumovi šupi na Pesnici in še več drugih slučajev bi lahko navedli. In sedaj zopet se je v noči od ponedeljka na torek zgodil še nov, še groznejši zločin, kojega povod je bil zopet pohlep po denarju, ki je zločinca tako omamila, da se niso ustrašili niti pred strašnim dejanjem ubiti človeka, da zadoste svoji pohlepnosti. — Gostilna Nedeljko stoji v Jareninskem dolu precej v samoti. Vodil jo je gospodar Ferdinand Nedeljko, skupno z ženo Marijo. Imela sta več malih otrok; družina je živela v precejšnjem blagostanju. Nedavno je bil gostilničar od neznanega tatu okraden. Zmanjkala mu je ura in nekaj denarja. — V noči od ponedeljka na torek pa je zadela družino strašna usoda. Neznani zločinci so se v temi splazili skozi okno ter napadli speče domače. S krampom ali sekiro so težko ranili ženo, ki je le slučajno ušla smrti s tem, da je najhujši udarec, ki bi ji bil razbil glavo, prestregla z roko. Misleč, da je že mrtva, so jo pustili onesveščeno v postelji, nato pa so odvedli moža v kuhinjo. Kaj se je tu godilo, ne ve nihče, ker je žrtev roparjev, gostilničar Nedeljko bil najden zjutraj od sosedov le še malo živ, s popolnoma razbito lobanjo in polomljenimi udi. Roparji so na to prebrskali celo hišo, pobrali denar in izginili. Sosedje so v turek zjutraj našli žrtve roparjev ležeče v krvi. Takoj so obvestili orožnike, ki so poklicali rešilno postajo in dektive iz Maribora. Nedeljko je v bolnici takoj po prihodu umrl, žena bo pa najbrž okrevala. — Vodja mariborske policije, g. nadsvetnik Kerševan je poslal na mesto zločina dva detektiva s policijskim psom. Upati je, da bodo zveri v človeški podobi kmalu v rokah pravice ter prejeli zaslužno kazn.

Nezgoda osebnega vlaka. Nedeljski večerni osebni vlak Ljubljana—Maribor bi moral biti ob 10. uri v noči v Mariboru, a je pripeljal šele ob polnoči. Med potjo, in sicer proti postaji Ponikva je počila na stroju cev in se je potegnil vlak le še s težavo na postajo. Telefonirali so po rezervno lokomotivo v Celje, ki je bila k sreči zakurjena in je imel vlak le dve uri zamude.

Veliki romarski shod se bo vršil dne 28. in 29. maja na Ptujski gori. Od Male Nedelje in St. Lovrenca bo šla procesija kakor navadno že 41. leto. Zbirališče pri Moravski kapeli ob pol 5. uri zjutraj. Romarji gredo čez visoki grič, Gomilo, Senčak k Sv. Lovrencu v Slov. goricah, kjer bo sv. maša ob pol 7. uri, druga sv. maša bo v Ptuj v minoritski cerkvi okoli 11. ure. Romarji se vabijo v obilnem številu. Zvečer, 28. maja bode na Gori krog cerkve rimska procesija.

Vlom v Grušovi pri Ptuj. V noči od 5. na 6. maja je bilo vlomljeno v zidanico gospe Emilije Rak iz Celovca v Grušovi pri Ptuj. Pokradena je bila posteljina, zavese, obleka itd. v skupni vrednosti 3000 Din. Vlom so opazili naslednji dan sosedje ter obvestili orožništvo, ki pa vlomilcev še ni izsledilo.

Poškodbe vsled mraza v ormoškem sodnem okraju: V noči od 11. na 12. maja je mraz uničil v ljutomerskih vinogradih okroglo 15% letošnjega pridelka. Popolnoma so pozeble spodnje lege, znatno srednje, šparoni sem ter tja, celo v najvišjih legah. Ker je bilo zaroda povprečno le okrog 80% normala, bo poškodba po mrazu tem bolj občutljiva. V vsem okraju je popolnoma pozebel fižol, kumare in buče. Vse to se mora vnovič saditi. Silno je trpel krompir in kuruza. Kuruze bo letos približno ena petina. Zelo so trpele detelje, rdeča in črna, ki so bile letos izvanredno lepe. — Vsled mraza so se popolnoma vlegle in je predčasna košnja nujna.

V Šalincih pri Ljutomeru je umrla vzgledna žena in mati Frančiška Slavičeva roj Karba. Svetila ji večna luč!

Naša društva.

Prosvetna zveza v Mariboru — včlanjenim društvom. Poizvedbe raznih društev, sme li finančna kontrola ob društvenih prireditvah tudi gotove prispevke za poplavljenice zahtevati, odnosno predpisovati, je finančno ravnateljstvo v Mariboru rešilo v smislu, da so prispevki za poplavljenice le prostovoljni darovi, katere smejo organi fin. uprave prevzemati in službenim potom odvajati, ne smejo pa te prispevke zahtevati. Ako bi finančna uprava od katerega društva določene prispevke za poplavljenice zahtevala, naj se dejstveni slučaj takoj javi Prosvetni zvezi v Mariboru.

V društveni vestnik. Slov. katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Barbari v Halozah. Slavu 1. maja je dalo društvo povsem prosvetni značaj. Ta pomembni dan smo ob 20 letnici župnikovanja preč. g. Jan. Vogrin posvetili g. jublantu, da bi še mnoga leta v našem društvu pokroviteljski krepil ljudsko prosveto. Posvetili smo g. župniku dobro uspele igr »Ljudmila«, ki jo je tudi veselo občinstvo vidno zadovoljno uživalo. Za ves moralni uspeh pa gre javna zahvala gospodič. vadiateljicam, ki sta bili pri negovanju igre neumorni. Slavje je končala primerna deklamacija, po kateri je društvo g. jublantu v znak ljubezni poklonilo dehteti-či šopek.

I. koncert mariborskega pevskega okrožja se je vršil v nedeljo dne 15. maja. Povdarjali smo, kako velikega pomena je tak skupen organiziran nastop naših pevskih zborov, zato so se pa posebej zbori tudi potrudili, kar so le mogli ter so s svojim nastopom pokazali, da jih vodijo spretni pevovodje in da pevci in pevke žrtvujejo veliko, da se navadajo podati pesem v vsej njeni lepoti. Moški zbor »Maribora« je zapel »Povejte ve planine« prav mogočno. Nato je prof. g. Bogovič nagovoril zbrane pevce in pevke ter občinstvo. V nagovoru je povdarjal lepoto slovenske pesmi, prosil vse, da jo ljubijo in gojijo, in to posebno po zborih in pevski organizaciji. Zbor iz Središča ob Dravi, pod vodstvom g. Filipiča, je prav občuteno zapel »Domovini« in »Naš prapor«. Opaziti je bilo, kako zna zbor lepo prehajati iz močnega v tiho petje, da obvlada pesem popolnoma. — Pevski zbor od Sv. Martina pri Vurbergu, pod vodstvom g. Novaka, je najpreje zapel dve pesmi moškega zbora. Čeprav maloštevilni moški zbor, je vendar zapel tako ubrano, da je bilo res prijetno. Ko pa je nastopil mešan zbor, si je marsikdo mislil, kako pa bo zdaj, ker je bilo nekaj mlajših deklic poleg. Toda razočarani smo bili. Tako so zapele, da smo še drugi dan govorili: »Ta sopran! V Mariboru ga bi bilo težko najti!« — Moški zbor iz Konjice je nastopil s tako mladeniško navdušenostjo in zdravim, vedrim, a ubranim glasom, da ga je občinstvo z glasnimi živjiv-klici pozdravljalo. G. Smogavec, ki vodi zbor, je lahko vesel, da razpolaga s temi močmi,

ker bo ta zbor gotovo žel še lepše uspehe! — »Maribor« pod vodstvom stolnega kapelnika g. J. Gašpariča je zapel živahno Napitnico in težke, a lepe Mokranjčeve srbske narodne pesmi II. »Maribor«, okrog 55 pevcev in pevke, je s tem pokazal, da je tekom dveh let, tako se je neki glasbenik izrazil, napravil kilometerski napredek. Naj gre v tem smislu dalje, k vedno lepšim uspehom. — Vsi zbori so nastopili končno skupno, tako točno in tako ubrano, kakor da pojo že dolgo skupaj. In to bi morali slišati, kako je iz 100 grl donela lepa slovenska pesem! To bi morali slišati posebno tisti, ki so pozabili posetiti prireditve, meneč: kaj bi, samo petje! Obisk namreč ni bil kljub reklamam niti od daleč tak, kakor ga je ta koncert zaslužil. A to zborov ni motilo. Upamo pa, da se bo tudi med nami začela zopet ljubiti pesem, kakor pesem to zasluži! Vsem pevcem in pevkam, posebno gg. pevovodjem pa iskrena vam zahvala! Veseli bodite, napredujte, lepo in veliko kulturno delo vršite!

Romarski izlet. Apostolstvo mož in mladeničev iz župnije Matere milosti priredi z drugimi možmi prosvetnih organizacij romarski izlet na Vnebohod Gospodov v Puščavo in Sv. Lovrenc na Pohorju. Med potjo si ogledamo elektrarno v Fali. Odhod s prvim vlakom ob 5.38 zjutraj. Priglasje sprejema vodstvo Omladine vsaki dan od 6. do 7. ure zvečer v Cvetlični ulici 28. K prav obilni udeležbi vabi odbor, ker upamo, da dobimo polovično vožnjo, za katero smo zaprosili.

Blagoslovitev zastave. V nedeljo, 29. maja se vrši slovesna blagoslovitev nove zastave Prosvetnega društva v Melju v bazi-lik Matere milosti. Vsa društva mariborskega prosvetnega okraja se v ljudo vabijo k tej izredni slovesnosti v spomin Cirilovega jubileja. Odbor.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi 9. in 10. julija t. l. izlet v Rajhenburg. Polovična vožnja je dovoljena na vseh postajah proti izkaznici, katero izda Krščanska ženska zveza vsakemu udeležencu proti plačilu 5 Din. Prijave do 15. junija in denar za izkaznice sprejema predsednica g. Katarina Bauman v Cvetlični ulici 23 v Mariboru. Odhod vlakov iz Maribora se bo pravočasno objavil v »Slovencu« in »Slov. Gospodarju«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slov. katoliško izobraževalno društvo »Skala« na G. Polskavi proslavi dne 22. maja 5 letnico ustanovitve. Spored: 1. Zjutraj ob 6. uri skupno sv. obhajilo in sv. maša. 2. Popoldne ob 2. uri slovesne večernice na to 3. ob 3. uri v Domu pri Zöhreru pozdravni nagovor, deklamacije in petje. 6. Prosta zabava na vrtu pri domu, pri kateri sodeluje pevski in tamburaški zbor. Prijatelji našega marljivega in vztrajno delujočega društva, pridite v obilnem številu, da tako podprete našo nadobudno in požrtvovalno mladino pri dobri stvari. Bog živi!

Mala Nedelja. Smeh je zdravju potreben. Zato pridite v nedeljo, 22. maja vsi v Društveni dom. Nastopita Pat in Patachon kot milijonarja. — Tiskanje bankovcev. Predstave: ob 3. uri in zadnja ob 7. uri zvečer.

Kapela pri Radencih. Naše Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 22. maja popoldne, ob 5. uri v zdraviliški restavraciji gosp.

Velika proslava Ciril-Metodovega jubileja za Spodnje Slov. gorice. Na Gomili, najvišji točki spodnjih Slov. goric, kjer se stekajo meje 4 župnij (Sv. Tomaža, Sv. Lovrenca, Sv. Jurja, Male Nedelje in skoro tudi Polenshaka in Sv. Andraža) in odkoder je prekrasen razgled po celih Slovenskih gorah, Prekmurju in sploh po celi nekdanji Panoniji, ki je spadala k delokrogu sv. Cirila in Metoda, se vrši na binkoštni ponedeljek, dne 6. junija t. l. velika proslava Ciril-Metodovega jubileja s slovesno službo božjo v ondojni kapelici, cerkvenim govorom in ljudskim taborom. — Podrobnejši spored še priobčimo. Za sedaj samo opozarjamo na to proslavo vse spodnje Slov. gorice, Dravsko in Mursko polje, Pesniško in Ščavniško dolino.

Prebivalstvo ormoškega in ljutomerskega okraja si želi, da bi katera avto družba prevzela vožnjo med Ptujem, Ormožom in Ljutomerom v prvih popoldanskih urah, ker nam železniška uprava ne da potrebne vlaka, ki je vozil lansko leto in še sedaj vozi samo do Ptuja. Ljudje, ki pridejo v jutro po opravkih v Ptuj, morajo do večera čakati, ker vlak odvozi pred 10. uro proti Ormožu in Ljutomeru. Avto, ki bi vozil okoli ene ure popoldne v tej smeri, bi se gotov izplačal. Prosimo naše gg. poslance, da nam posredujejo za vlak ali pa za avto.

Velika senzacionalna vloma v Turnišču. V noči med 11. in 12. majem sta bila izvršena v Turnišču v Prekmurju dva vloma, ki sta vzbudila v celi okolici pravo senzacijo. Ob pol 11. uri ponoči so prišli v vas Fr. Litrop, domačin, št. Bizjak iz Zagreba, Ciril Stanek iz Hrastja, Filipič iz Desnjaka oboroženi z revolverji, bajoneti in ponarejenimi ključki. Ustavili so se pred Kardoševo gostilno. S ponarejenim ključem so odprli vrata mesnice in so se podali noter. Vzeli so velik kos špeha in do 2 litra mleka, ker so bili lačni in žejni. Ko so se najedli, so se podali na delo. Mesnico so oplenili in odnesli iz nje tri velike čebre masti in nad 50 kg prekajenega mesa. S tem plenom niso bili zadovoljni, marveč so vdrl v sosedno Boderjevo trgovino z usnjem. Stanek je imel nalogo, da odpre železni rolo. Ker s ključem ni imel sreče, je začel rušiti zid, dokler ni prišel do žleba. Druga ovira so bila steklena vrata, ki niso bila zaklenjena, marveč zaprta z zapahom. Ker je imel pri sebi steklorez, si je znal pomagati. Ko so bila vrata odprta, se je začela plemitve. Na voziček, ki so si ga pri sosedu »izposodili«, so natovorili nad 150 kg finega boks-usnja. S tem so se zadovoljili. Naložili so še meso in mast in so veselo odinili proti Lipi. Pri Lipi jih je dobilo jutro, zato so plen skrili na njivah v rži in so čakali noči. Ko se je stemnilo, so nadaljevali pot proti Melincem. Tam so se zopet skrili. V skrivališču sta Litrop in Bizjak napolnila nahrbtnike z usnjem in vsi štirje so se podali na postajo Ljutomer, kjer so že prej našli kupce za usnje. Na postaji je Litropa neki domačin spoznal in ker je orožniška postaja v Turnišču že prej javila na vse strani, kaj da se je zgodilo, je začel sumiti, da nese on in tovariši ravno ukradeno usnje. V Ljutomeru je obvestil orožnike, nakar so ti Litropa in Bizjaka aretirali. Pri zaslišanju sta rekla, da sta usnje našla v rži. Na zahtevo orožnikov sta pokazala pot do skrivališča. Tam so našli še ostalo ukradeno blago in našli so tudi na Staneka in Filipiča, katera sta že pred Ljutomerom izstopila iz vlaka in se vrnila k plenu. Ujeti ju niso mogli, pač pa so zopet zaslišali Litropa in Bizjaka in ta sta svoje tovariše izdala. Začela se je gonja in kmalu so dobili oba v roke. Ker so bili vsi štirje skupaj in poiskani večji del ukradenega blaga, so natovorili voziček in začel se je pohod proti Turnišču. Glas o dogodkih se je že prej raznesel, zato se je kar trlo ljudi, ko so se soboto zvečer prikazali orožniki s štirimi tiči, ki so vlekli natovorjeni voziček. Na orožniški postaji je zopet bilo zaslišanje, drugo jutro — v nedeljo, pred mašo — pa so vlomilci, prav za prav pred očmi cele župnije v spremstvu orožnikov peljali usnje lastniku. Potem so bili odvedeni v zapor v D. Lendavo, kjer čakajo, da pravica izreče nad njimi svojo besedo. — Glede osebnosti vlomil-

cev je znano toliko, da so vsi dobro izvežbani v svoji stroki. Litrop je star komaj 25 let in je že pet let predsedal v raznih zaporih in poboljševalnicah. Bizjak je še večji tiček. V ječah je predsedal 15 let. Z Litropom se je seznanil v zaporu. Filipič pa je v Avstriji izvršil neki zločin, tako da je moral odskočiti. Načrt za vlom je bil skovan na Stanekovem domu. Da so prišli vlomilci tako hitro v roke pravice in da je večji del ukradenega blaga najden, je skoraj izključno zasloga domače orožniške postaje, ki je pod vodstvom komandanta, narednika Čebaška dva in pol dni brez počitka bila na delu. Na tem mestu naj sprejme naše priznanje.

Vlak skočil s tira. Vlak, ki vozi iz Sušaka ob 21. uri 43 minut v Zagreb, je 12. t. m. med postajama Draga in Sv. Kuzma skočil s tira. Vsled dima v 2 km dolgem predoru, je nastala med potniki, zlasti med ženskami in otroci velika panika. Le prizadevanja železniškega osebja se je zahvaliti, da se ni zgodila večja nesreča.

Hud potres v Beogradu. V nedeljo zjutraj so bili prebivalci Beograda že na vse zgodaj po koncu. Zbudil jih je hud potresni sunek, kakor ga že dolgo ne pomnijo. Prvi sunek je trajal kakih 7 sekund. Med tem časom se je zemlja neprestano in precej močno tresla. Čez kake pol ure se je sunek ponovil, vendar je bil slabši in ni tako dolgo trajal. Nato pa so se ponavljali tresljaji neprestano do 8. ure zjutraj. V potresni opazovalnici so zabeležili nad 30 večjih sunkov. Potres je povzročil več strahu, kakor škode. Ljudje so takoj po prvih sunkih pobegnili iz stanovanj na cesto, kar v nočnih oblekah, ogrnjeni v odeje in plahte ter s strahom pričakovali, kedaj se prične celo mesto rušiti. Ulice so bile polne vrvenja, kakor ob pustni in da je kedo, ne vedoč, da je potres, zašel med te na pol oblečene ljudi, ki so kričaje tekali okrog, bi mislil, da je v norišnici. Toda naposled, ko so uvideli, da se le nočujoče hiše začeti podirati, so zopet polagoma izginili v hiše, se spravljali spat in ulice so postale prazne, pa ne za dolgo. Hip na to je potresel mesto drugi sunek, zopet so se ceste napolnile z begunci, v nekaj sekundah je bil celi Beograd zopet na cesti. Pogumnejši so se podali nazaj v hiše ter se vračali z odejami in posteljino in se nato odpravljali spat na dvorišča in v parke. Še do devetih dopoldne so se sprehajali Beograščani po ulicah v copatah, spodnjih oblekah in zaviti v plašče in odeje. — Škoda od potresa je precej znatna. Porušenihi je brezštevila dimnikov, razpokali so stropi in stene na večnadstropnih hišah, težje pa sta poškodovani poslopji dveh ministrstev. V ministrstvu za javne zgradbe so se porušili stropi ter zasipali vse akte, ministrstvo za zunanja dela pa je bilo tudi znatno poškodovano, ker je pošlo zidovje od temelja do strehe. — Hujske nego v Beogradu so potres čutili v okolici. Središče potresa je bilo v okolici Gornjega Milanovca, kakih 300 km od Beograda, kjer je bil potresni sunek najhujši. V Belem polju pri Milanovcu se je porušilo več hiš, ki so pokopale pod ruševinami prebivalce. Bilo je več mrtvih. Precej močni sunki so se čutili tudi v Kragujevcu, Čačku, Kruševcu, Valjevu, Obrenovcu in Užicah.

Zadnji Čarugov tovariš pod ključem. Naši čitatelji se bodo še sigurno spominjali slovitega slavanskega razbojnika Čaruge, ki je toliko let strašil po Slavoniji ter naposled našel smrt pred dvema leti na vešalih v Osijeku. Polagoma se je posrečilo poloviti vse njegove pajdaše razen enega, ki se je imenoval Prpič s priimkom »mali«, v razliko od Prpiča »velikega«, ki je bil skupaj s Čarugo obsojen. Prpič »mali« je pobegnil takrat, ko je bila cela banda zajeta ter se skrival potem po raznih krajih Hrvatske kot delavec. Kmalu mu je pa delo pričelo presedati, zopet je zbral tolpo zločincev in izvršil več težkih zločinov. Zadnji njegov zločin je bil drzni rop v gozdu Brezovica pri Sisku.

Prva številka »Naših goric«, glasila Vinarskega društva v Mariboru je izšla 11. t. m. v dvojnem obsegu in s pestro vsebino. Ker po sklepu eksekutive društva dobe glasilo samo oni, ki so plačali članarino v znesku 20 Din, vabimo vse vinogradnike, ki še niso člani, da pristopijo k Vinarskemu društvu. Vse gg. zaupnike, ki so prejeli od društva nabiralne pole za nabiranje novih članov, vljudno prosimo, da pošljejo čimprej društvu nabiralne pole s številom do sedaj prijavljenih članov, da se jim more poslati glasilo; nabiranje članov pa naj uspešno nadaljujejo.

ZVEZA SL. VOJAKOV IZ SVETOVNE VOJNE V LJUBLJANI.

VABILO k proslavi odkritja spominske plošče v Petrovčah vsem padlim vojakom Lavantinske škofije, ki se vrši na slovesen način v četrtek, 26. maja 1927 na Vnebohod (v slučaju slabega vremena, ako bi že dne 25. maja trajno deževalo in ni upati na lep dan, se proslava vrši dne 29. maja 1927).

Dopoldanska proslava se začne zjutraj ob 9. uri ter traja cerkveni obred do poldne. Med drugim je sv. maša na prostem, govori vojnega kurata č. g. Bonača in predsednika ZSV g. majorja Colariča, slovesno odkritje spom. plošče ter mrtvaške molitve za vse padle vojake cele Lavantinske škofije.

Popoldan se vrši veliko zborovanje vseh bivših vojakov iz svetovne vojne ter igra »Kalvarija«, velika bojna igra v petih dejanjih. I. dejanje s vrši ob mobilizaciji 1914, II. dejanje pri kadru, III. dejanje na galski fronti, IV. dejanje na fronti na Doberdolu, V. dejanje v fašistovskem robstvu.

Ta igra se vrši že na predvečer dne 25. maja za domačine ter okoličane Zalca in Petrovč.

Prebivalci Lavantinske škofije se vabijo, da posetijo ta dan starodavne Petrovče, posebno se vabijo bivši vojni tovariši, vsa društva, ki imajo zastave, naj pridejo z istimi, katere naj imajo žalne trake. Vabijo se vsa Udruženja vojnih invalidov, dalje vsi sorodniki in svoji padlih, vsi vojni kurati ter člani ZSV od blizu in daleč, da se snidele skupaj kot bratje ter se spominjate svojih tovarišev, ki so padli kot žrtve grozne svetovne vojne.

Ob tej priliki sporočamo, da je ministrstvo s obračaja v zadnjem trenutku odpovedalo polovino vožnjo. To vas pa naj nikakor ne moti ter pridite v kljub temu od vseh strani v obilnem številu. Staroslavne in znamenite Petrovče Vas bodo sprejele kot brate in sestre ter naj nikdo ne izostane, nikdo naj ne zamudi slavnostne manifestacije, katera Vam bode gotovo ostala v najlepšem spominu.

Vsled tega kličemo: dne 26. maja 1927 na veselo svidenje v Petrovčah.

187 Zveza slov. vojakov iz svetovne vojne, Ljubljana.

V zasedi je čakal s tovariši na sejmarje, ki so šli v Sisek na sejem ter jih olajšal za denar. Tega dne mu je padlo v roke par stotisoč dinarjev. Radi tega ropa so napravili orožniki velik pogon skozi omenjeni gozd in res jim je padel v roke vodja roparjev — Prpič mali.

Strahovit glad v Hercegovini. Med najbolj siromašne dežele spada v naši državi Hercegovina. Samo golo kamenje nudi le malo prostora za saditev pridelkov. Najboljše dele njiv zasadijo Hercegovci s tobakom, od katerega so imeli nekdanj v Avstriji zelo lepe dohodke, toda sedaj je ravno tobak vzrok bede. Država namreč kupuje tobak od kmetov po nizkih cenah, toda še to kupnino je v nekaterih krajih dolžna za več let nazaj. Ni čuda, če je radi tega nastalo v Hercegovini strašno siromaštvo. Zadnje leto so povodnji uničile tudi vse pridelke, tako, da je sedaj v vsej Hercegovini zavladala strašna lakota. Vlada je bila na to nevarnost že opetovano opozorjena, toda šele sedaj, ko so pričeli ljudje od glada naravnost umirati, se je zganila ter nakazala nekaj milijonov za najnujnejšo pomoč ubogemu ljudstvu.

Največja sreča vas išče, ako kupite srečke prostovoljnega gasilnega društva v Rajhenburgu, ker ima mnogo dragocenih dobitkov, in sicer: hiša s 4 sobami, kuhinjo in vrt z vodnjakom, nov šivalni stroj, novo moško kolo, 1 sod 100 litrov pristnega štajerskega vinčka, več parov novih čevljev, 1 zaboj 50 kg sladkorja, 1 vrečo moke 85 kg, 2 koži boksa, 1 kromon podplatov in še večje število dobitkov nad 100 Din vrednosti. Sedaj se še potrudite, dokler so še srečke na razpolago in pišite na društvo, da vam jih dopsilje. V slučaju, da vas naš potnik obišče, prosimo, da ga ne zavrnete, ne da bi kupili kako srečko. Sreča vas išče, nikar je ne zamudite. Dan žrebanja bo objavljen v vseh časnikih. Srečka stane 10 Din.

Pri žrebanju 5. razreda razredne loterije so bile na novo izžrebane dne 14. t. m. (6. dan) sledeče, v prodajalni Antona Golež, Maribor, Aleksandrova cesta 42 kupljene srečke: št. 34046 — 30.000 Din, št. 21848 20.000 Din in št. 10370 — 10.000 Din. V omenjeni trgovini je že bilo kupljenih več srečk, ki so bile izžrebane z visokimi dobitki in je radi tega bila v stanju, da je izplačala največje dobitke drž razredne loterije svojim cenjenim kupovalcem srečk. Največji dobitki V. razreda še niso bili izžrebani, ker traja žrebanje še do 31. t. m. Ni izključeno, da pripade največji dobitki srečki, kupljeni v zgoraj navedeni trgovini. 703

Pomožni sluga za trgovino, nad 25 let star, v Mariboru stanujoč se sprejme. Pismene ponudbe na upravništvo »Slovenskega Gospodarja«.

Služba poslovojdje za knjigovoznico Cirilove tiskarne v Mariboru se razpisuje. Prošnje je vložiti do 31. maja t. l. na podpisano zadrugo. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, reg. zadr. z o. zavezo.

Za razvedrilo.

Rešitev političnih ugank. Po — li — ti — ka — se pokaže tako-le: Na papir napišeš črko k, to pa poliješ v vodo in tako pokažeš: politi k. — Šviga švaga ven čez prag — s kom tako? Z »Domovino«.

Nove uganke: Komu se odrtija ne šteje v greh? — Kaj se vzame, kjer nič ni in se dene, kjer je kaj? — Kdo največkrat počti, pa brez vsake škode? —

Kako se odpravijo gosence na zelju? Sredi poldneva si obleči najtežji zimski kožuh in pojdi v zeljnik. Ko te bodo gosence zagledale, bodo mislile, da je nastopila zima, pa bodo nagloma zbežale v zemljo.

Birsko darilo. Revnega botra je prosil njegov birmanec, ki je sicer dobil kot darilo lep molitvenik, kupljenega v Tiskarni sv. Cirila, to se razume — pa še lecta in sladkih reči, naj mu da tudi uro. Boter mu jo je obljubil: »Tako uro ti bom dal, da ti je ne bo treba nikoli navijati, nikoli s seboj nositi, da je ne izgubiš, in če se bo potrla, pa jo bodo drugi popravili!« Birmanec je bil zelo vesel. Na dan sv. birme je čakal, a do večera, do odhoda domov ure še ni dobil, pa je pri slovesu le vprašal: »Boter, kje pa je tista čudovita ura?« Boter pa mu je odgovoril: »Na stolpu naše cerkve, kar na njo poglej!«

Ljubeznjiv mož. Mož in žena, ki pa si nista bila prav dobra med seboj, sta šla v mežarijo gledat divje živali. Ko sta stala pred kletko, v kateri je rohnol razdražen lev, je rekla žena: »Kaj bi ti rekel, če bi lev zdajle planil iz kletke in me požrl?« Mož: »Dober tek bi mu voščil!« —

Gospodarstvo.

Spomladanski mrazovi

Škodujejo komaj izklitemu življenju rastlin in v eni sami jutranji uri je lahko ves up naših marljivih kmetovalcev uničen. Najhujše je, ako nastopajo sredi maja, ko so vse rastline že pognale. Krompir in koruza sta že pogledala iz zemlje, žito lati in cvete, fižol, murki in buče že poganjajo, drevje cvete, ali že ima nežen sad, vinograd kaže svoje grozde in vse se veseli v toplem pomladnem solncu. Naenkrat pa privihra mrzlo leden piš iz severa, dež se vlije, morda celo pomešan s kašo ali točo in zdaj postane hladno, da si rad poiščeš zopet zimsko suknjo. S strahom pričakuje poljedelec vsak prihodnji dan. Marljivo gleda proti oblaku in prosi Vsemogočnega, da bi jih zadržal na nebesnem svodu, dokler se ne stopli in veter mu ugaja, ker si je svest, da odganja mraz. Toda vse zastoj. Oblaki se trgajo, postanejo tanjši in redkejši, veter ponehava in blede luna gleda smehljaje na cve-točo in rastočo zemljo. Toplota pada od ure do ure in vzhajajoče solnce se čudi belemu prtu, ki je zastrl polja in travnike, gorice in sadovnjake. Slana! Topli pomladni žarki poljubljajo zopet pogankje, ki pa se več ne zmenijo za solnčni poljub. Venejo, začrnevajo, umirajo! Vzela jih je slana — mraz. Z žalostnim srcem si ogleduje kmetič razdejanje noči in z vzklikom: Bog je dal, Bog je vzal, hiti na novo delo.

Ze od pamtveka pozna narod takozvane »ledene moze« z imeni: Pankrac, Servac in Bonifac, katerim se še pridruži Zofija, dne 15. maja. Nekako ob tem času nastopa posebno rad mraz, kojeja nastanek razlagajo učenjaki tako-le: Evropska celina se začinja spomladi segrevati od juga in posebno balkanski polotok, ogrska ravnina in ozemlje med Jadranskim in Crnim morjem se hitro segreje do Karpat in Alp. Vse začinja bujno rasti. Topli zrak pa je lažji od hladnega, barometer pada. Za zidom Alp in Karpatov tja do Sibirije in severnega Ledenege morja pa še vlada hladno vreme in gostejši zrak, kar se kaže na visokem stanju tlakomera. Sedaj nastane katastrofa. Mrzli, gostejši zrak začne pritiskati k nam v obliki severnih vetrov, naš topli zrak pa učinkuje v severnih krajih kot jug. To gibanje zraka traja tako dolgo, dokler se zračni tlak ne izenači. Severni mrzli vetrovi, ki

Književnost.

Kraljestvo božje, 3. številka, je ravnokar izšla. Vsebina je izredno bogata in zanimiva, in sicer: Iz skupnega pastirskega lista jugoslovanskih škofov. — Utrip vstajajočih (pesem). — Temelji krščanske obnove. — Vzhodna cerkev. — Krščanska Rusija bo vstala. — Posvečenje škofa Kurteva v Rimu. — Slomšek vabi. — Liturgično gibanje. — Iz življenja: Bog in razum. Vpliv verne žene na drugoverca. Pravoslavna gospa za pogosto sv. obhajilo. — Razgled po katoliškem svetu. — Vesti s krščanskega Vzhoda. — Mali apostoli: Veliki namen slovanskih otrok. — Glasnik. — Slovestvo. — Cerkveni koledar. — Listnica uredništva. — Na Velehrad. — Na platnicah. — List stane 10 Din letno in se nafoči pri upravi, Maribor, Koroščeva ulica 12. Dobi se še 1. in 2. številka. Naročajte in širite Kraljestvo božje!

so sami ob sebi suhi in brez oblakov, povzročajo v naših krajih nalive in nevihte. Nato pa postane vedro, brezoblačno. Zrak se umiri in veter potihne. S tem je podana podlaga za pomladanske mrazove, ki zahtevajo suhi zrak in vedro nebo.

Naša zemlja začne oddajati svojo toploto v neskončni, jasni in ohlajeni nebesni prostor. Tekom noči in proti jutranjim uram pade njena toplota večkrat pod ničlo, kar je usodno za rastlinsko življenje.

Letos se je ta zračni boj izvršil nekako z akademično preciznostjo. Slana je nastopila na dan sv. Pankracija v noči od 11. do 12. maja, dočim so prejšnje dni vihrali severni vetrovi, ter povzročili v naših krajih dež, ponekod celo točo. V tej noči pa so vetrovi utihnili, zrak se je pomiril in mladi mesec je sijal z jasne višine. Temperatura je padla v jutranjih urah ponekod na 5 stopinj pod ničlo.

Mnogi naši kmetovalci si ne morejo tolmačiti dejstva, da učinkuje mraz tako različno. V goricah so se našli primeri, da so meter višje stoječi trsi ostali nepoškodovani, dočim je pod njimi vse pozeblo. Celotni nekateri posamezni fižoli in buče, ki so zelo občutljivi proti mrazu, so kazali v splošni moriji tako odporno silo, da rastejo veselo naprej. Kako to?

Splošno je znano, da je v nižavah in dolinah mraz najhujši. To se razlaga tako, da odteka pri ohlajevanju zemlje mrzli in zbog tega težji zrak v doline liki voda. Jezero mrzlega zraka postane vedno višje. Kdor je šel v pomladnih nočeh iz brega čez grabo, je občutil večkrat v dolini mrzel hlad, dočim je bilo na nasprotnem hribu zopet toplo. Kakor se začenjajo megle razvijati po dolinah in nastopajo vedno višje in višje, tako je tudi z mrzlim zrakom. Meter višine že odloča za pozebo. Posamezne rastline pa so tudi več ali manj občutljive napram mrazu. One, ki rastejo na suhem, so bolj trpežne, nego one, ki imajo vlažno zemljo itd.

Pomladanski mrazovi so strah in trepet vseh kmetovalcev; posebno vinogradniki se jih boje bolj nego vsake druge nesreče.

Iz Ljutomerskih gor. Mraz, ki je nastopil v noči od 11. na 12. maja je tudi po naših lepih goricah povzročil občutno škodo. Višje ležeči vinogradi so ostali sicer nepoškodovani, spodnji deli nasadov, ki segajo v doline, pa so pozebli. Ponekod je trpelo samo nekaj spodnjih redov, drugod pa je segal mraz do polovice gorice. V dolinah je pozebel krompir, koruza, fižol itd., s čimer so posestniki in viničarji tembolj prizadeti, ker so se radi lanske slabe letine morali krompir in fižol odtrgati od ust, da so ga imeli za seme. Denarja pa tudi primanjkuje za nabavo novega semena. Državna pomoč bi bila nujno potrebna, povzročena škoda pa se naj preceni radi odpisa davkov.

Iz Haloz. Mraz je po goricah povzročil občutno škodo. Nižje lege so pozeble, srednje do polovice in samo višji vrhovi so ostali nepoškodovani. Čeravno imajo posamezni posestniki več ali manj škode, se v splošnem vendar lahko reče, da je mraz uničil 15 do 20% trsov. Ker je v Halozah nastavek tudi slab, pomeni ta pozeba silen udarec za uboge vinogradnike, ki nimajo drugih dohodkov. Pod goricami v najnižji legi imajo viničarji navadno svoj košek zemlje za fižol, grah, krompir itd. Kar je gledalo iz zemlje, je pozeblo. Ker ni denarja in semena za obnovo vsled lanske slabe letine, se prosi za državno podporo.

Ptujsko polje, 15. maja 1927. Iz došlih poročil smo doznali, da je zadnji mraz uničil ves fižol, krompir, koruzo in tudi vrtno pridelke. Brajde okoli hiš, ki so dajale za domačo pijačo, so popolnoma uničene. V koliko je pozeblo žito in drugo klasje, se še ne ve. Tudi sadno drevje je trpelo.

Poročila iz drugih držav:

Iz Budimpešte poročajo, da je mraz naredil občutno škodo, ki se še ne da preračunati, na žitnih poljanah. Okopavine so pozeble. Vinogradi so zelo trpeli in cene vinu se dvigajo.

V Nemški Avstriji je mraz uničil vse spomladne posevke. Hudo so baje tudi trpeli sadovnjaki. Slive so požletele, kar znači, da jih je v nežni mladosti uničil mraz. Vinogradi so večinoma uničeni.

NAZNANITE ŠKODO, KI JO JE NAPRAVILA SLANA.

Slana je zadnje dni prejšnjega tedna napravila po vseh krajih, osobito pa v mariborskem okraju gromno škodo. Krompir, fižol, koruza, in druge rastline na polju, so tako uničene posebno po nižjih legah, da bo treba njive znova preorati. Mnogo so trpeli vinogradi, hmeljski in drugi nasadi. Strokovnjaki trdijo, da je tudi rž tako poškodovana, da letos ni upati na kako letino. Megla in mraz sta baje uničila nastavek zrna. Ker na kako podporo pri sedanjih žalostnih razmerah sploh ni misliti, svetujem gg. županom in občinskim tajnikom, da takoj naznanijo okr. glavarstvu in tudi davčnemu okrajnemu oblastvu, da je mraz uničil v občini vsem posestnikom te in te poljske sadeže, vinograde itd. Naznanilo mora biti poslano davčnemu oblastvu in ne davčnemu uradu. Po zakonu mora dobiti davčna oblast tako naznanilo vsaj v 8 dneh, ko se je škoda opazilo. V vlogi je treba navesti, naj davčna oblast upošteva škodo, povzročeno po mrazu, pri odmeri davkov. Priporočam pa, da naj gg. župani ne zamudijo 8 dnevnega naznanilnega roka. Ob enem priporočam, da so posestniki, katerim je n. pr. slana popolnoma ali pa vsaj v veliki meri uničila vinski pridelek, tudi sami prijavijo davčni okrajni oblasti nastalo škodo. Vloga naj se glasi:

»Davčno okrajno oblastvo

v

Mariboru.

Naznanjam, da mi je mraz v času od do 1927 uničil v mojem vinogradu pare. štev. . . . letošnji pridelek tako, da ne bo letos prav nobenega dohodka iz vinograda (ali pa: pridelek je uničen do 50% — 80%). Prosim, da se ta moja prijava upošteva in se mi odpiše zemljiški davek ter se ogromna škoda, ki me je zadela, upošteva tudi pri dohodnini, ker letos ne bo iz vinograda niti toliko dohodkov, da bi bili kriti stroški obdelovanja.

Datum.

Podpis.

Potrnilo občinskega urada.

Opozorjamo pa še enkrat, da je treba ta naznanila napraviti takoj in tako, da dobi davčna oblast to prijavo vsaj 8 dni potem, ko je nastala škoda.

Franjo Žebot, narodni poslanec.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš vabi na predavanje in praktično razkazovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, 29. t. m. na Srednji vinarski in sadjarski šoli. Gg. ravnatelj Andrej Žmavc in profesor Jožef Priol bosta razpravljala v vinarstvu in sadjarstvu stvari, ki so baš zdaj zelo važne. Naj noben ud podružnice tega pouka ne zamudi. Začetek ob 9. uri dopoldne.

Kmetovalcem iz občine Rečica na Paki in okolice, kateri so se obrnili na podpisane, da izposlušam brezplačen zdravniški pregled in zdravljenje metljavosti pri goveji živini, poročam, da je oblasni odbor na mojo tozadevno vlogo pripravil razdeliti potrebno zdravilno sredstvo »Distol« reventšim posestnikom živine brezplačno, deloma za polovično ceno, deloma za znižano ceno. Račune za preiskavo se naj oblastnemu odboru v Mariboru predloži. Ker državna uprava ne pošilja živinozdravnikov več brezplačno, naj vsak prizadeti pokliče najbližjega živinozdravnika; — omenjam, da je mesto istega v Šostanju zasedeno in se lahko tega tudi pokliče. Tozadevni dopis št. 710-27 leži na občini Rečica na Paki.

Veliki živinski sejem se vrši dne 25. maja pri Sv. Urbanu nad Ptujem.

Kmetovalci iz Laškega in okolice, pozor! V nedeljo, dne 22. t. m., ob pol 9. uri dopoldne se bo vršilo v šoli v Laškem posvetovanje in predavanje glede organizacije prodaje in uporabe odvisnega mleka v laški okolici. Pride mlekarji strokovnjak iz Ljubljane. Kmetovalci in gospodinj, ki ne morete mleka primerno prodati v Laškem ali drugod, se vabite, da se zanesljivo udeležite posvetovanja, pri katerem se bode ugotovilo, kako bi bilo mleko najbolje vnovčiti. Razmotrivalo se bo o zbiranju, pohranjevanju in ev. odpošiljanju svežega mleka, o izdelovanju »joghurt-kislega (bolgarskega zdravilnega) mleka za kopalšča, o izdelovanju finega čajnega masla itd. — Wernig, kmet. ref.

Dražba vožnje gramoza na okrajne ceste v ptujskem okraju se vrši na okrajnem zastopu v Ptuj v pondeljek, dne 23. majnika 1927 ob 9. uri dopoldne. Vsak izdražitelj ima položiti pred dražbo 10% kavcijo od izklicne cene. — Dražbeni pogoji so na vpogled na okrajnem zastopu med uradnimi urami. Pismene ponudbe morajo biti pravilno kolekovane ter s kavcijo vred položene na okrajnem zastopu do 21. majnika 1927 do 12. ure.

Mariborski trg, dne 14. maja 1927. Trg je bil kakor po navadi jako dobro založen in zelo živahen. 21 slaninarjev je pripeljalo 42 zaklanih svinj na trg, katere so prodajali po 10,50 do 27 Din za kg na drobno in po 15 do 17 Din na debelo. Domači mesarji so ostali pri svojih dosedanjih cenah. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 700 komadov. Cene so bile piščancem in kokošem 17,50 do 50, racam, gosim in puranom pa 35 do 100 Din komad. Domačim zajcem 15 do 25, kozličem 50 do 100, glicam 30 do 35 Din za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir (30 vozov) se je prodajal po 9 do 11 Din mernik oziroma 1,50 do 2 Din za kg, novi krompir je bil dražji, in sicer 10 do 12 Din za kg. Novi krompir je bil dražji, in sicer 10 do 12 Din za kg. Karfiol 3 do 15, glavna solata 1 do 3 Din komad, česen 11 do 18, čebula 5 do 7, kislje zelje 3 do 4, kislja repa 2, maslo surovo 40 do 44, kuhano 45 do 48, čajno 50 do 60, med 30 do 35 Din kg; mleko 2,50 do 3, smetana 10 do 15, oljčno olje 28 do 36, bučno olje 20 do 24 (v prodajalnah 15 do 18) Din liter, sirček 1 do 8 Din hlebeček, jajca 0,75 do 1,25 Din komad, špargelj 20 Din, grah v stroju 8 do 10 Din, fižol v stroju se je prodajal po zelo visoki ceni, in sicer po 32 Din kg. Sadje: jabolka 5 do 10, črešnje 20 Din kg (pretečeni teden so se prodajale po 40 Din kg), limone 0,75 do 1, pomaranče 1 do 3 Din komad, datelji 24 do 36 Din kg. — Cvetlice 1 do 6, nagelčki 3 do 6 Din komad. Z lonci vred 25 do 50 Din komad. — Lesena in lončena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2,25 do 5, sirkove metle 6 do 8, lesene grablje 6 do 8, vile za seno 8 do 10 Din komad. Leseni vozički 150 do 300 Din komad. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 11. t. m., je bilo 12 vozov sena, 1 voz slame, v soboto, 14. t. m. pa 22 vozov sena, 4 otave, 2 stelje, in 17 slame na trgu. Cene so bile senu 55 do 75 dinarjev, otavi 55 do 60, stelji 25, slami 25 do 35 Din za 100 kg. Slami tudi Din 1 do 1,50 za snop.

Pisma iz domačih krajev.

Svečina. Slana dne 13. in 14. maja je napravila tudi pri nas v Svečini v nižjih legah ogromno škodo. Uničen je po nekaterih vinogradih kar celi letošnji nastavek na trti, ozir. letošnji vinski pridelek. To pomeni naravnost katastrofo za dotičnega kmeta, ker je vinarstvo v našem kraju glavna panoga kmetijstva, od katere dobiva kmet glavne dohodke. Že od leta 1886 naprej ni bilo pri nas tako hude pozebe kot letos. V letu 1902 je napravila slana le ob spodnjih obronkih nižjih vinogradov nekaj škode. Zopet se je pokazalo, koliko so višje ležeče gorice več vredne od nižjih.

Ruše. Dramatični odsek Prosv. društva priredi v nedeljo, dne 22. t. m., ob 8 uri zvečer v dvorani g. Crnka Finžgarjevo igr »Veriga«. Prijatelji odrske umetnosti vabljani! — Slana je — kakor drugod — tudi na našem polju napravila mnogo škode. — Izletniki že v obilnem številu posejajo naš kraj. Posebno šolske mladine pride pod vodstvom svojih učiteljev in profesorjev mnogo. Treje je, kar zanima tujce: krasna izletna točka za ture na Pohorje, tovarna za dušik s svojimi — rekli bi peklenjskimi pečmi, kjer človek občuduje izume moderne električne tehnike in slavno, starodavno, krasna ruška cerkev Matere božje, ki slovi daleč na okoli kot božja pot. Dobre železniške in avtobus zveze dajejo posebno Mariborčanom priliko, da izrabijo nedeljske popoldneve za izlete v Ruše in k Ruški koči. Posebno mnogo prihaja avtomobilov in motociklov, da postaja njihovo drdranje že zoprnol!

Šmartno pri Slov. Gradcu. Dne 10. maja smo spremili k zadnjemu počitku zaslužnega farana Iv. Jehart iz Brd. Bil je skrben gospodar in velik prijatelj hiše božje. Dolgo let je opravljal službo ključarja pri sv. Andreju. Po njegovem prizadevanju je bila preslikana ta lična cerkev in tudi tlakovana. Naj mu ljubi Bog na priprošeno sv. Andreja dodeli večni raj za njegovo premnogo dobra dela. — Radosti polna hoče biti nedelja 29. maja. Ta dan bo praznovala Marijina družba 20 letnico svojega obstanka. Mladenke se bodo pripravile na to slovesnost s tridevnimi duhovnimi vajami, ki jih bo vodil g. pater iz Celja. Krona slavnosti bo sprejem 22 novink in akademija, ki jo priredi Marijina družba s pestrim sporedom. V trajen spomin se bodo ob sklepu tudi posvetila vsa šmartinska društva božjemu Srcu.

Šmartno pri Slov. Gradcu. Redka slavnost se je vršila dne 14. maja v Šmartnem. Velezaslužnemu gospodu nadučitelju v pokoj Simonu Salamunu so gg. župani občin Šmartno, Legen in Golavabuka poklonili v znak zahvale za njegovo 35 letno požrtvalno delovanje na šmartinski šoli — diplomu častnega občanstva vseh treh občin. V lepem številu so slavlju prisostvovali obč. odborniki, ki so razen par izjem po večini vsi njegovi učenci. Slavnost, katero je še posebno povzdignil svojo navzočnostjo starosta lavantinski škofije, zlatomašnik, veleč. g. dekan Ivan Lenart, je otvoril šmartinski g. župan Sotl Ferdo s podelitvijo diplome — umetniško delo akad. slikarja g. J. Kosa. Kako se je priljubil šmartinskim faranom g. Salamun, so dokazali odlični govorniki, kakor veleč. g. dekan, ki je obujal spomine na njuno skupno delovanje v prid Šmarčanom in na težka leta ob preobratu, o katerih dokumentirajo preluknjani zidovi šmarskih hiš, predvsem župnišča. V glavnem govoru pa je legenski župan gosp.

Franc Hribnik kot načelnik krajnega šolskega sveta obrazložil dolgoletno težavno delo g. Salamuna pri šoli, krajnem šolskem svetu, pri občini, predvsem v vojnem času, ko je z neverjetno drznostjo kot narodnjak čutil domačine. Zahvaljeval se mu je za njegovo nesebično delovanje, pri katerem je sivolasi g. Salamun skoro popolnoma pozabil na sebe. Tudi fantje pod vodstvom g. J. Krpača so se v pevskem zboru zahvalili in častili slavljencu »po svoje«, kakor se je gospod pevovodja izrazil. Ob splošnem, najboljšem razpoloženju se je vzdignil slavljencev prijatelj gosp. Ivan Kollman ter mu v izbranih besedah čestil. Plemenit, kakor je, je vedno šel vsakomur na roko, pomagal vsakemu, rad ogovoril vsakega, za kar je bil celo zavrnjen od nekega tukajšnjega »Lohinteligenta«, češ, kaj boš govoril z vsako kmetico, to ni za inteligentnega človeka. — Lepi pojmi o inteligenci. — No, kar svet stoji, se še menda ni drznil nihče kakemu 70 letnemu izkušnemu starčku in vzgojitelju mladine predavati o inteligenci. G. Salamun, tisočkrat hvala za vse, kar ste storili za nas. Čeprav se odselite od nas, dolgoletno Vaše tukajšnje delovanje nas družijo, ostanite z nami, saj Vas vsak pošten šmartinski faran ljubi. — Šmarčan.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Umrli je najstarejši mož cele župnije, užitar Andrej Ozel iz Zupeče vesi v 88. letu starosti. Starček je še do zadnje jeseni marljivo pomagal delati, drva sekati in tudi kositi. — Malo prej je v isti vasi umrla ena najstarejših žen, Marija Bauman v 81. letu. Naj v miru počiva. — Slana je seveda tudi tu napravila veliko škodo. — V svrhu regulacije naših voda in potokov se je letos že vršila komisija; toda ko bi le kmalu učakali uspeha, da bi bili naši travniki in večjke tudi njive vsaj nekoliko zavarovane pred vednimi poplavami!

Muretinci. Hiralnično društvo v Muretincih ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 22. t. m. po rani sv. maši pri Sv. Marjeti niže Ptuja v gostilni g. Mikl. Na sporedu: Sprememba pravil, volitev novega odbora.

Veržej. Praznik Marije Pomočnice bo slovesno praznovan dne 29. majnika. Prihod romarjev, spovedovanje, vaja srečne smrti za sotrudništvo in akademija se vrši že 28. majnika popoldne. Praznik se bo končal nedeljo popoldne s slovesno procesijo, s koncertom in nastopom zavodovnih telovadcev.

Mala Nedelja. Zlato poroko sta 9. t. m. slovesno obhajala zakonca Alojz in Marija Spindler pd. Sobotárova v Moravcih. Poročal ju je najstarejši sin, č. g. župnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju ob navzočnosti ostalih dveh bratov in njih obitelji z 10 vnuki ter lepega števila sorodnikov in sosedov. Zlatoporočenca sta za svoja leta še čila in sta s svojimi svati peš prišla v cerkev. Naj Bog zgleдна zakonca še dolgo ohrani. Lepa slovesnost bo gotovo vsem ostala v veselem spominu.

Leskovce. Od 10. na 12. maja je močna slana napravila veliko škodo tudi po haloških goricah. Trsje, ki je letos vobče nastavilo malo grozdja, je v nižjih legah vse posmojeno. Mraz nam je vzel eno tretjino pridelka. Ze par let zaporedoma smo imeli malo vina, pa še ni šlo v primerno ceno. Seveda, ako se vino dela v kletih vinskih trgovcev, potem pošteno blago ne pride do veljave! Ni čuda, da posestva lezejo v dolgove, mnoga pa tudi na boben! — Čitamo, da je v Hercegovini lakota. Tudi pri nas kmalu ne bomo imeli ne kaj jesti, ne kaj obleči in tudi ne s čim plačati dače! Zerjav, Radič, Pucelj, Prepeluh, naj pridejo gledat naše Haloze in vprašat nas uboge posestnike, potem pa ne bodo pisali, da se nam Slovencem dobro godi, da ima Slovenija izjemno stanje! Priporočamo se našim poslancem, naj se zavzamejo za nas uboge Haložane, ker takih, ki se z avtom vozijo v Ptuj gledat Radiča in še plačajo vstopnino, da vidijo to čudo Hrvata, je malo.

Sv. Barbara v Halozah. Pri Sv. Barbari v Halozah je bila pozeba, ki je oškodovala posestnike vseh petih občin v nižje ležečih vinogradih. Trsje je popolnoma suho in je škoda, povzročena za 2 leti. Prosim poslance, da se zavzamejo za nas.

Špitalič pri Konjicah. Ledeni možje so se pri nas preveč postavili. 12. in 14. maja smo imeli tako hud mraz, kakor ga ne pomnimo tako pozno. Vinogradi v nizki legi so uničeni, krompir, fižol, koruza — naš glavni živež — vse je osmojeno. Ubogo ljudstvo! —

Št. Ilj pri Velenju. V nedeljo, 15. maja so učenci tukajšnje kmet. nadaljevalne šole priredili gledališko predstavo. Igrali so za kmetске razmere podučno igr »Prepirljiva sosed« in vojaško šaloigro »V ječi«. Pri tej priložnosti je imel ekonom iz Slovenjgradca g. Dolinar predavanje o kmetijskih rečeh, z ozirom na današnje kmetске potrebe. Vsa prireditve je bila dobro obiskana in se je obnesla v splošno zadovoljnost.

Št. Janž na Vinski gori. Čudne reči se dogajajo pri nas. Ker je raznovrstne divjačine med nami, je za spremembo vzel neki lisjak mesto piščet celo medvedko. Pa nič se bati. Za nevarnimi imeni bijejo jako blaga srca. Namreč: Ignacij Lesjak pd. Vrčarov iz Prelske je dne 9. t. m. poročil blago mladenko Marijo Medved pd. Podlumberžanovo iz zelo »črne« Crnove. Za cerkveno in narodno petje zelo vnetemu ženinu, ki podpira cerkveni in društveni zbor od svojega 15. leta s svojim lepim in izdatnim basom, je pevski odsek Bralnega društva poklonil po slovesni poroki zelo lepo voščilno pesem, v smislu blagih namenov gostoljubne Podlumberžanove hiše pa se je na gostiji nabralo 130 Din za Dijaško semenišče. Blagoslovila se je tudi podoba Srca Jezusovega in bo najbrž ta družina med prvimi, ki bo njemu posvečena. Po tej poti na mnoga srečna leta in desetletja!

Petrovče. Naš dan, vojni trpin, se bliža z brzimi koraki. Vsi, ki smo se rešili objema strašnega svetovnega požara in se vrnili na dom, pojdemo zahvalit se Mariji dne 26. maja v naše lepe Petrovče. Veleč. župne urade prosimo lepo, naj napravijo zbirko za ploščo nas Lavantincev; doslej se je odzvalo našemu povabilu komaj 13 župnij. Vsi pa agitirajmo, da bo ta naš dan res dan ljubezni in bratstva in da bo lepa Savinjska dolina sprejela vse sinove, ki so stali v bojnih vrstah iz mariborske oblasti. Pa tudi sosedni tovariši, prisrčno vabljani! Tovariši, na veselo svidenje! — ZSV Pododbor za mariborsko oblast.

Laški okraj. V četrtek, dne 12. maja je mraz po srednjih legah napravil prav občutno škodo. Stari ljudje trdijo, da ne pomnijo tako strupenega mraza v tem času od leta 1866 na Urbanovo dne 25. maja.

Sv. Rupert nad Laškim. Ledeni možje pretečenega tedna so tudi nas obiskali, na Pankracijevo je slana napravila v nižje ležečih krajih velikansko škodo: fižol, koruza, in krompir je popolnoma požgan, trte, orehi, uničeni. Niti drevju, kakor hrastom, slana ni prizanesla. Lepo, prijetno vreme smo še imeli ter se veselili krasnih dni, a bilo je prežgodaj. Proti uimi seveda ni pomoči; a da pri občinskih volitvah ne bo iznenadenja in usodepolne nesreče, to pa lahko zabranijo brihtni, previdni in modri možje! — V Sv. Petru se je pretečeno nedeljo ponesrečil vrl fant Janez Lokošek, pd. Fleričev. Padel je z visokega kozolca, si strl eno roko, drugo izpahnil, izbil celo vrsto zobov in se sploh močno poškodoval; nahaja se sedaj v celjski bolnišnici. Vrlemu fantu želimo skorajšnje okrevanje. — V vinogradih se kaže letos čudna prikažen: mnogo naših lepih trt so kakor poparjene; videti je, da so bolne; kaj je temu vzrok? Ali bi se dala ta uima odpraviti. — Ker je slišati, da ta prikazen splošno nastopa, prosimo kakega večaka, da nas pouči in nam svetuje, kako bi bilo mogoče pomagati! —

Sv. Krištof pri Laškem. Listi poročajo, da so baje tukajšnji samostojni demokratje zapustili Pribečeviča ter šli k Davidovičevim demokratom. Na svoji firmi so torej pridevek »samostojni«

izpustili, demokrati pa ostali. Kateri se je bolj veselil te prelevitve naših dičnih liberalcev, ali g. Pribečević, da se jih je iznebil, ali g. Davidovič, da jih je pridobil, ne vemo. Vemo pa, da so se kristofski in laški demokratje hudo zlasali med seboj, zato želijo razhoda. Vemo pa tudi, da jih bodo prve volitve spet združile v boju zoper SLS.

Laško. Aprila je g. Mihael Hrastnik prevzel od dr. Roša gerentstvo laškega okrajnega zastopa, z gerentstvom pa tudi blizu milijon dinarjev dolga in neizplačanih računov. Gerentu je dodeljen sosvet 22 članov, in sicer gg.: Gustav Vodušek, Rudolf Ahac, Franc Zagar, Alojz Logar, Mihael Renko, Alojz Cestnik, Josip Goropevšek, Ignac Sitar, Ivan Jazbec, Julij Pomer, Metod Jenko, vsi iz trboveljske občine; potem Jakob Draksler, Blaž Bačič, Rudolf Napret z Dola; Miha Obržan iz Briš, Anton Vrečko iz Lok pri Jurklostru, Vinko Lapornik iz St. Lenarta, Anton Bregar iz Gračnice, Janez Deželak in Blaž Zupanc iz Laškega, Josip Lončarič od Sv. Jederte, Josip Kloc iz Hude jame. Finančni odsek je pregledal račune, ki so po uradni oceni skrajno nepregledni in površni. Treba bo reda v računih in velike varčnosti, da se okrajni zastop izmota iz dolgov.

(Nadaljevanje dopisov glej na strani 7.)

Mala oznanila.

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda 75 par. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. Upravišтво odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za odgovor.

Jetika! Znani zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik sprejema jetične v svojem zavodu Janina, žel. postaja Rogaska Slatina, Stajersko. Pridite na pregled. 599

Ugodna prilika! Kdor hoče svoj denar najbolj varno in najbolj plodonosno naložiti, naj kupi lepi mladi bukov in smrekov gozd, deloma že za sekati, ki obsega 18 ha 50 arov in 16 metrov, četrt ure od okrajne ceste in eno uro od kolodvora oddaljen, za kupno ceno 45.000 Din. Istotam prvovrsten travnik, ki meri 95 arov, na njem novo postavljena baraka za seno ob okrajni cesti se za 16.000 Din proda. — Oglasiti se je pri Ant. Kragl, gostilničarju in mesarju, Sevnica ob Savi. 675 2—1

Starejši hlapec h goveji živini se sprejme. Naslov v upravi. 711

Pridni in močni fantje od 18 do 19 let, z dežele, se sprejmejo kot učenci v pivovarni Tscheligi. Osebo se je predstaviti v pisarni Koroška cesta 2. Maribor. 710

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu Franc Repič, sodar v Ljubljani, Kolizejska cesta 18. 705

Učence poštenih staršev za slikarski oobrt se sprejme, hrana in stanovanje v hiši. Učna doba 4 leta. Franc Ambrožič, slikar, Grajska ul. 2, Maribor. 717

Vajenca sprejme pekarna Ropan v Šostanju. 657

Učenka za strojno pletenje se sprejme takoj. Pogoji po dogovoru; za odgovor je priložiti znamko. Ponudbe na: B. Pušnik, trgovina pletenin, Vojnik pri Celju. 708

Služba organista in občinskega tajnika na Tinju pri Slov. Bistrici je razpisana. Nastop službe 1. julija. Rokodelci imajo prednost. Župni urad Tinje na Pohorju, dne 15. maja 1927. 695

Zastopnike in zastopnice za prodajo srečk na obroke išče Bančna poslovalnica Bežjak v Mariboru, Gosposka ulica 25. 684

Kmetje in hišni posestniki, pozor! Kdo žida in hoče imeti najcenejšo zidno opeko, naj se nemudoma obrne na stavbeno podjetje Dragotin Korošec — Smartno ob Paki. 576

Vse vrste umetnih gnojil kakor superfosfat, kalijevo sol, apneni dušik, škotski soliter in to-maževo žlindro ima vedno po ugodnih cenah v zalogi trdka Lovro Petovar, Ivanjkovec. 682 3—1

Orehov les, okrogel, od 35 cm sred. premera in od 2 m dolžine navzgor la kupi več vagonov tt. Al. Neudauer, izvoz lesa, G. Radgona. 664

Smrekov okrogli les, vsako množino kupi proti takojšnjemu plačilu električna žaga M. Obrar, Maribor, Tattenbachova ulica. 679 2—1

Oglasi v »Slov. Gospodarju« imajo najboljši uspeh!

KINO APOLO predvaja od četrta naprej največji film sedanjosti **BEN HUR**

Predstave dnevno ob pol 6. in 9. uri z izborno godbo. V nedeljo prva predstava ob pol 3. uri. Cene niso zvišane! Nezamudite prilike!

ZAHVALA.

Rodbina Kaloh se zahvaljuje vsem, ki so spremljali na zadnji poti našega rajnega sina in soproga, gospoda

Adolfa Kaloh

tajnika prostovoljnega gasilnega društva v Studencih,

in vsem, ki so darovali lepe cvetlice in vence. Studenci, 10. maja 1927. 700

Tovarna ogledal in brušenega stekla „KRISTAL“ d. d. v MARIBORU sprejme s junijem t. l.

2 vajenca

ista morata biti 14 let stara, popolnoma zdrava, z dovršeno osnovno šolo, kar morata dokazati s spričevali, od dobrih staršev in poštenega značaja. Reflektante naj predstavijo starši ali varuhi v pisarni tovarne, Koroška cesta 32, od 8. do 9. ure predpoldne 23., 24. in 25. t. m. 714

Zadruga sodavičarjev za Slovenijo v Ljubljani

! opozarja odjemalce svojih izdelkov ter ostalo občinstvo, da steklenice sifonov in pokalice, katere imajo, ko so prazne, vrtni, da iste vrnejo gostilničarjem ali drugim, od katerih jih prejemale ali pa naravnost prizadetim sodavičarjem. Nedovoljeno in kaznjivo je prodajati te vrste steklenic, katere so last sodavičarjev, je to drag inventar, s katerim morejo obratovati. Prosi se občinstvo ter javno varnost, da vse zgoraj navedene zlorabe steklenic naznani gornjemu naslovu ali pa prizadetim sodavičarjem. 699

SKORO NAPOL ZASTONJ

se proda okoli 1000 komadov zaklopnih lesenih stolov na Teharski stolarni. Istotam se izredno po ceni radi posebnih razmer prodajo tudi drugi raznovrstni bukovni stoli za sobe, gostilne in vrte.

Reflektanti naj se obrnejo na naslov

„ZAVORA“ CELJE

707

: Fran Strupi, Celje :

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in pocelastne posode, svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prevzema vsakršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Na drobno in na debelo.

Na drobno in na debelo.

ZA BIRMO

si lahko nabavite ure, zlatnino, srebrnino in sploh vse kar rabite po znižanih cenah v RAZPRODAJI URARJA

LOVRO STOJEC, MARIBOR

JURČIČEVA UL. 8 704

Krapinske Toplice

pri Zagrebu Hrvatska, 42° C termalna voda in blato, zdravi reuma, išias, ženske bolezni itd. V pred- in posezoni znatni popust od redne sezone cene, poleg tega še poseben dogovor za 20 dnevno bivanje za pauzalno ceno od 1280 Din (stanovanje, kopelj, oskrba, vse pristojbine in zdravnik). Početek sezone 15. majnika.

Podrobna obvestila in prospekte daje kopališka uprava. 528

IZJAVA.

Podpisani Štefan Klaneček, posestnik, Dežno št. 31, p. Podlehnik, obžalujem žaljivke izrečene glede Ernesta Hren, posestniškega sina v Gorci ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od zasebne tožbe.

692 Štefan Klaneček.

SVARILO!

Svarim tem potom vsakogar, stopiti na otok v Dravi, katerega z mojim posestvom v davčni občini Pobrežje družbi brod ter odvažati les ali kakoršnokoli škodo delati na kulturah, ker bi bil sicer primoran zoper dotičnega sodnijsko postopati. 702

Lekarnar Maks König.

Ne zamenjajte našo staro firmo

WORSCHÉ & PREAC, MARIBOR samo Gosposka ulica št. 8

tam kjer



visi

vam priporoča po najnižjih brezkonkurenčnih cenah sukne za obleke, kakor vsakovrstno manufakturno blago ter tkanine za perilo in lepe

NOVOSTI ZA BIRMO!

TEŽAKOVO HRANILNO IN ZDRAVIL. OLJE ZA ŽIVINO

je najboljšo sredstvo za okrepitje zahirane živine, o čemer govori že več sto pohvalnic. Naročite za poskušnjo vsaj eno ročko od 5 kg za 125 Din pri trdki

M. TEŽAK, ZAGREB, 244 Gunduličeva 13.

Potrtega srca naznanjamo, da je umrl naš preblagi častiti gospod župnik

FRANC PLANINC

član krajnega šolskega sveta, član načelstva Kmetске hranilnice in posojilnice pri Sv. Bolfenku, podpredsednik podružnice društva »Krščanska šola« itd.

Umrl je v soboto, 14. maja 1927 ob 11. uri dopoldne. Pogreb je bil v torek, 17. maja 1927 ob 10. uri dopoldne pri Sv. Bolfenku pri Središču ob Dravi.

Videli smo ga v dušnopastirskem delu med nami in mu ne moremo biti nikdar dovolj hvaležni. Videli smo ga v dolgotrajnem trpljenju težke bolezni, vdanega v voljo božjo in smo ga pomilovali in občudovali.

Za obilno plačilo pri Bogu in za njegov večni mir bomo pa mi molili. Sv. maše zadušnice se bodo opravljale v naši župni cerkvi.

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi, 14. maja 1927.

Jože Breznik,

načelnik cerkvenega konkurenč. odbora;

vsí farani.

Filip Pokrivač,

Peter Habjanič,

cerkvena ključarja;

694



Potrtega srca javljamo vsem članom in prijateljem, da je mirno v Bogu po dolgem trpljenju zaspal naš bivši dolgoletni član načelstva, preč. gospod

FRANC PLANINC

župnik pri Sv. Bolfenku na Kogu

dne 14. maja 1927. Pogreb se je vršil v torek, 17. maja 1927. Bodi mu ohranjen za njegovo nesebično delo častni spomin. Njegovo delo bo poplačano od Vsemogočnega!

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi, 14. maja 1927.

Načelstvo in nadzorstvo Kmetске hranilnice in posojilnice Sv. Bolfenk pri Središču.

693

Sv. Ana v Slov. goricah. V nedeljo, dne 8. maja je Katoliško prosvetno društvo ponovilo zgodovinsko igro »Roza Jelodvorska«. Kljub neugodnim razmeram je prav dobro izpadla. Hvala prisrčna zavednim in požrtvovalnim posredom Benedičanom, ki so nas v tako lepem številu posetili in nam tako krasne pesmi zapeli.

Ptuj. (Žrtev alkohola.) V nedeljo se je v gostilni Zorec v Stukih pri Ptuj ob 10. uri zvečer odigral žalosten dogodek, ki izvira iz preveč zavžitega alkohola. Med drugimi gosti je sedel v gostilni ruski begunec Nikola Medvedjev, miren in simpatičen mož, s svojo ženo, tukajšnjo domačinko, ter svojim otrokom. Med plesom je prišlo med njim in nekim okoliškim fantom do prekanja, v katero so posegli tudi pri sosednji mizi sedeči vojaki, ki so se odločno postavili na stran Rusa, ki ni zakrivil prepira. Pričela se je bitka s kozarci, ugasnili so luč in v temi se je boj nadaljeval. Takoj ob začetku spopada sta oba vojaka odšla v vojašnico po patruljo, predvsem radi tega, ker je bil s kozarcem ranjen narednik, ki je sedel v njihovi družbi. Medvedjev s svojo ženo in otrokom je tudi šel z njima. Pri vojašnici je Nikola odslavljal svojo ženo, češ naj gre domov, on hoče sam spremiti patruljo do gostilne, nakar se takoj vrne. Odšel je v smrt. Ko je patrulja prišla do gostilne, so se začeli strelji, skozi prsi zadet se je zgrudil Medvedjev in je kmalu izdihnil. — Tudi v Podvincih pri Ptuj v gostilni Korenjak je to nedeljo praznovanje majskega drevesa zahtevalo kri. Dva z noži narezana fanta ležita v ptujski bolnici. Eden se bori s smrtjo.

Majšperg. Dne 9. maja smo spremili k večnemu počitku našega blagega g. nadučitelja Josipa Lovrec. Bil je, bi rekel, vzor učiteljev. Do kratkega časa se si ga videl vsako nedeljo in praznik v zakristiji z molekom in molitveno knjigo v roki. Večkrat mi je pošepetal na uho, če je koga opazil samo na enem kolenu klečati, rekoč: »To jaz najtežje vidim in se sploh ne spodobi.« Bil je delaven človek, zraven pa skromen. V politiko se ni vmešaval. Izšel je gotovo iz dobre hiše, ker še ima enega brata nadučitelja že v pokoju in enega brata župnika v Ljutomeru. Istotako je tudi on skrbel svojim in našim otrokom za dobrobit v prihodnosti, bodisi v telesnem ali dušnem oziru. Deloval je pri nas skozi 23 let neumorno; skoraj ga ni več kmeta, kateri bi ne bil njegov učenec. Zanimal in podučeval je kaj rad o kmetijstvu, sadjarstvu, čebelarstvu itd. Močne postavbe, zdravega telesa je bil, a mnoge skrbi do svojih in naših otrok v njegovem poklicu, dolgotrajna neozdravljiva živčna bolezen gospe žene, ga je gospodarsko in telesno pohabila ter ga tudi končala. Zbolel je na jetiki, ki ga je po mučnem trpljenju nam iztrgala takorekoč iz rok, previdenega z zadnjimi tolažili. Kako je bil priključen vsem faranom, je pokazal javno dan, ko so ga hodili kropiti, še bolj pa njegov pogreb. Stevilni avtomobili in vozovi, ki so prihajali celo jutro od vseh strani, ter nebrojni venci in šopki ljubiteljev, prijateljev, znancev in sorodnikov glasno pričajo, da je bil mož na pravem mestu. Da se je spreved tako v redu vršil, gre zaslugi načelniku krajnega šolskega sveta g. A. Svaršniku. Zastopan je bil občinski, šolski in cerkveni odbor po večini, šolska mladina, učiteljsko društvo z vencem, orožništvo iz Ptujске gore, finančna straža, vojaki na dopustu itd. Domači pevci in učiteljsvo mu je prekrasno zapelo dve žalostinki. Pri odprtem grobu mu je govorila v slovo učenka Gajser, tovariš nadučitelj Muzek od Sv. Vida in gospod župnik brat iz Ljutomera, kateri je spreved vodil. Pri govorih in petju ni ostalo nobeno oko suho, plakalo in žalovalo je staro in mlado. Resnično, takega pogreba še Majšperg ni videl. Ti pa, dragi Joža, kakor smo Te po domače nazivali, spavaj sladko in mirno v naši gomili, mi vsi pa bodemo za Te prosili, da se enkrat vidimo v kraju, kjer žalosti ni in ne tuge, v svetem raj. — Tvoj osební prijatelj Sestrčki.

Majšperg. Pri nas je hlapca pri Vidu Purg konj udaril na čelo tako, da je nezavesten obležal ter je bil prepeljan v ptujsko bolnico.

Sestrže. Dne 11. maja se je priklatil neki pes na Sestrže ter obgrizel eno oseb o in enega psa. Zasledujejo ga s puškami. Gotovo je bil stekel, ker se je brez vzroka zaletel v vsacega.

Sv. Andraž pri Velenju. Dragi »Slov. Gospodar«, tudi ti izvoli dati naši nepozabni rajni gospodični Anici med svojimi dopisi nekaj prostora, ki sa ga je brezdvoma zaslužila, saj je bila večletna učiteljica naših otrok, učiteljica naša. Ljubili so jo otroci, ljubili smo jo iz srca vsi. To ljubezen smo pokazali, ko smo jo v nepričakovano obilnem številu spremili na njeni zadnji poti. Č. g. župnik je šel tja s šolsko mladino, ki je ob grobu jokala kot da se poslavlja od svoje mile mamice zadnjikrat. Sicer pa nobeno oko ni ostalo suho. Bridko je bilo od Tebe, draga naša gospodična slovo, tem bridkeje čuti to izgubo tudi naša DZ. Tudi nam si bila dobra učiteljica. Sedaj Te ni več nikjer. Kje naj iščemo sveta? Vemo sicer kje si, kje sniva Tvoje truplo, toda grob je zaprt, zaprte Tvoje prijazne oči in tam tvojih tvoje nekdanje tako blago srce. Toda kaj tožim — saj še živiš, pa še lepše, boljše življenje tam pri Mariji. Saj si ravno za njen mesec, mesec najlepšega cvetja zletela k nji, tja h Kraljici maja. Lepe rože, krasno petje, lepota nedolžnosti, to je bil Tvoj najljubši raj na zemlji, pa tu je dolina solz — šla si tja obhajati neskaljen večnolepi majnik med angelske krlitate, med rože, ki ne zvenijo nikdar, cveto vso večnost. Dragga gospodična učiteljica Anica, kličejo Te Tvoji žalostni otročiči, kliče DZ., kličejo vsi, spavaj sladko. Na svidenje nad zvezdami. Preč. g. dekanu in ostalim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Sv. Peter v Sav. dolini. Imamo prav bojevito učiteljico Franjo Novak. Pred dvema leti je udarila Trglavovega fantka po licu, da se mu je vtila kri in je moral radi telesne poškodbe nekaj časa šolski obisk ostaviti. Sedaj v maju pa je pripeljala našemu gosp. poštarju, bivšemu orožniškemu postajavodji krepko klofuto, mu opljuvala obraz in ker ga z dolgimi nohti ni mogla po licu kraspati, je pa vzela metlin držaj, da ga švrkne. Gospod poštar ima dolžnost, da pošto blagajno z zatvorom hišnih vrat po noči pred morebitnimi dolgoprstneži ščiti; zato je hotel na večer glavna vrata hiše zakleniti. Sostanovalka, ki ima itak ključ, gospodična Novak pa je hotela drugače. Zato je na lopi krepko po nemško vzkliknila: da habns einel! pa je gospodu poštarju res eno gorko priložila. Prej je zaušnica stala pet forintov. Koliko stane z nemškim vzklikom pobarvana zaušnica sedaj v času spremenjene valute, pa ne bomo pozabili Gospodarjevim bravcem poročati.

Kalobje pri St. Jurju. (Smrtna žrtev mesečnosti.) V župniji Kalobje pri St. Jurju ob južni železnici se je zgodil slučaj, ki je redka prikazen in zasluži, da ga beleži kronika izrednih nesreč. Pri prevzickarju Andreju Mrazu na Kalobju sta spala skupaj oba domača sina Jože in Alojzij. Kakor je že navada na kmetih, je stala tudi ta postelja tik ob oknu. V noči 6. t. m. krog pol 12. ure je starejši brat vstal ter šel ven iz hiše. Ko se vrne v sobo, vidi posteljo prazno, okno odprto, brata pa nikjer. Šele čez nekaj časa sliši pod oknom bolešno jecanje in klicanje na pomoč. Ko je zopet zapustil sobo ter šel pogledat za izginulim, se mu je nudil grozen prizor: Jože je bil pod oknom v groznih bolečinah in dobesedno nasajen na kol. Po odhodu brata je namreč Jože v mesečnosti nenadoma vstal ter skočil skozi okno. Pod oknom so bila zložena drva in podprta s precej zaostrenimi koli. Na enega od teh kolov se je nasadil Jože, in sicer tako, da mu je običal pri snetju še en del lesa v drobovini. Previdil so ga hitro z zakramenitjo za umirajoč in ga takoj drugo jutro odpeljal iv Celje, kjer je kmalu podlegel groznim bolečinam. Ponesrečenec je bil star komaj 25 let.

Januš Golec:

Zobe je pozabil doma.

Ko sem kaplanoval v predvojnih časih na hribovskem Remšniku, smo prištevati k izobražencem naše stalne mize v krčmi pri cerkvi tudi Harlakovega čevljarja Hanzla. Prav v časih je bil po celi župniji, ker je razumel svojo obrt, bil priden delavec in samskega stanu. Živel je skupaj s svojo priletno materjo v Harlakovi kajši pod cerkvijo. Mati, ki mu je gospodinjala, se je vedno bolj starala in prigovala sinu, naj bi si izbral ženo, ker ona ne bo dolgo več. No, naš Hanzl je sicer rad govoril o ženskem spremstvu skozi življenje, vendar matere ni poslušnil glede ženitve, ker je znal, kolika pokora sta dve ženski pri mali kočuri in še manjšem gospodinjstvu. Kakor hitro je izselila smrt mater iz Harlakove kajše, je sklenil tudi naš Hanzl, da postane še taisto zimo zakonski mož.

Krčmar, mi smo mu rekali virt, mu je izbral nevesto v sosedni župniji na Kapli. Kapličanke so bile na glasu kot lepe, bogate ter brze za gospodinjstvo.

Stalno omizje pri virtu je sklenilo, da se podamo: Hanzl, virt, njegov brat Peter in moja kaplanska malenkost na Kaplo v ogledi, in sicer še pred Božičem. Prvotno smo obljubili, da bomo molčali o našem ženitovanjskem načrtu in to osobito napram ženskam, vendar se je raznesla govorica: Šoštar Hanzl se bo ženil na Kapli, in to pri Birtičevi Liziki. Nikdo ni sumil na kak neuspeh in celotno naše omizje je bilo prepričano, da bo že pred pustom gospodinjala v Harlakovi kajši Kapličanka Lizika, katero je poznal na videz edini virt.

Prav debeli sneg je pokrival pred Božičem leta 1912 Remšnik in celi Kozjak. Mrzlega, vedrega jutra smo se zbrali pri virtu, da jo mahne na Kaplo po nevesto za našega Hanzla. Ženin je tičal v novi obleki, novih čevljih, pod novim klobukom in je imel tudi kratek mustač nazmazane, da so dišale ter štrlele po koncu. Starešina virt je ogledoval svojo žrtev od vseh strani, bil je glasno zadovoljen z zunanostjo in pripomnil pri odhodu:

»Hanzl, med potjo ti bom dal še en dober nauk, katerega si dobro porini v uho in pamet.«

Mrzlo je bilo, da nam je škripalo pod nogami, ko smo se poglobljali v grabe in lezli navkreber proti Kapli. Hanzl je stopal tik za virtom v pričakovanju nauka iz njegovih ust, katerega si bo moral dobro zapomniti. Govorili smo med potjo veliko in še le pri povzdigu na zadnji klanec, ko smo že videli kaplanski zvonic, se je obrnil starešina proti ženinu z resno opazko:

»Hanzl, šikan si danes od nog do klobuka. Veš dobro, da nimaš v obeh čeljustih niti enega zoba in da ti prikrijavajo to za ženina veliko napako košate brke. Lepega obraza si, če imaš zaprta usta, ako pa odpreš lape (usta), se ti raztegnejo do ušes in ti je videti prav do goltanca. Za ženina je ena najlepših lastnosti, ako je pri snubitvi lepo tihi in pusti govoriti spremljevalce. Ti mi danes vpriči neveste nimaš ziniti niti besedice, da ne bo zbežnila pred notranostjo tvojih ust. Lizika pred poroko ne sme videti, da nimaš niti enega pravičnega zoba, po poroki se bo že privadila tudi temu nedostatku. Ti se izvoljenki na lahko smehljaj, jo pogladi po roki ter jej od časa do časa pomežikni z očesom, a lape (usta) drži zaprta za glasno govorjenje.«

Tako se je glasil edini ženitovanjski poduk, katerega je zabičal našemu ženinu preizkušeni starešina. Hanzl je obljubil popolno pokorščino v veri: virt že ve, kaj govori, saj je gonil že bogzna koliko Remšničanov na ogledi po obeh bregovih Drave.

Ko smo prisopli na Kaplo, sem ostal jaz v krčmi in le oni trije so se podali na nevstin dom, ki ni bil daleč proč od gostilne. Čakal sem vendar le nekaj ur, predno so se vrnili ogledniki na kosilo. Že koj prvi pogled na došle me je prepričal, da so opravili dobro, ker se je virt zadovoljno muzal, Hanzl že držal nevesto za mezinca na roki. Prišla je zraven še nevestina mati in starešina nas je vse posadil za pogrnjeno mizo. Ženinu nasproti je sedela na moje začudenje nevesta, poleg mene Hanzl, med virtom ter Petrom stara Birtička.

Res lepa je bila Lizika. Večja od Hanzla, rdeče zdravega obraza liki binkoštna zrela črešnja in že njeni beli roki sta mi povedali, da mora biti po poklicu šivilja. Ko se je nasmehnila, je kazala bele zobe, ki so bili gotovo vsi njeni.

Molili smo, jedli in še le po končanem kosilu pri kozarcu vina sem zvedel, da je cela ženitvanjska zadeva v čisto ravnem tiru in se bo treba samo še pogovoriti o malenkostih, katere bo prenesla nevesta iz Kaple v remšniško Harlakovo kajšo. Doto ter balo je narekoval Birtički starešina; Peter ter jaz sva zabavala nevesto; Hanzl je tiščal obe roki v žep in bil tako zaljubljen, da se je potil kurkoma. Govorili smo mi trije ogledniki, stara Birtička je prikimala, nevesta se je nasmihala pritaženo ženinu, le ta se je samo potil in molčal, držeč se virtovega nauka: Ne odpiraj lap, dokler ne bo Lizika čisto tvoja!

Virt je bilo celo tako previden starešina, da je beležil pred Birtičko črno na belem, kaj vse bo dala hčerki, da ne bo pozneje po poroki nepotrebnih preprirov radi višine dote in obsega bale. Ko je bilo vse napisano, je čital na glas pred podpisom zapisnik, da bi bili vsi lahko priče glede vsebine ženitovanjske pogodbe. Zapisnik je bil prečitán in prva bi ga naj podkrižala Birtička. Stara je že držala za pero, vsi smo gledali na njeno roko, pa je izvlekel Hanzl obe roki iz žepa, ju položil na mizo, odprl usta na široko ter globoko kot Postojnska jama in uprašal na glas:

»Moti, ka — pa — tisto — šekasto — kravo — mi — bote — tudi — dali?«

Birtički je padel peresnik iz roke, nevesta je prebledela, Hanzl je zapiral počasi usta, le starešina je siknil: »Ferdamani tod!!«

Nevesta si je nategnila škrica na ruti, vstala, nekaj pošepnila materi in vrata so se zaprla za njo. Hanzl je imel zaprte lape, je rival roki v žep, a Birtička ni hotela dokončati že začete križa na ženitovanjski pogodbi. Lizike ni bilo več nazaj in stara je bila resnega mnenja, da je sploh ne bo, ker je pozabil ženin doma vse zobe!

Si pač lahko predstavljate nas osmešene oglednike, ko je še stara smuknila pri vratih in je zabijal starešina skesanemu Hanzlu v uho: Ferdamanega todla, ki ni mogel držati lap niti do podpisa pogodbe.

Ceho je moral plačati mesto užaljenega virta šoštar, ki je imel do nas vseh le eno prošnjo: »Ne povejte sramote nikomur.«

Vsako predpustno nedeljo so čakale radovedne Remšničanke na Hanzlov oklic, toda zaman. Mi ogledniki smo tolažili vse radovedneže, kar še ni, bo! O izvanredni odklonitvi smo molčali, ker bi se bila sicer tudi nam smejala cela župnija in to celi predpust, ki je bil ravno taisto leto posebno dolg.

Ravno na pepelnico sredo proti večeru sem pil pri virtu v krogu vsakdanjih prijateljev čaj, ko je vstopil, Hanzl in opomnil krčmarja, naj mu da one težko okovane čevlje, da mu jih bo pozadelal nocoj. Rane na čevljih je motril Hanzl, pri vratih kuhinje ga je opazovala virtova dolgoletna dekla Lona.

O Loni se je govorilo, da je hrepenela po posesti šoštarjevega srca, a on ni maral za njo, ker mu je bila preveč jesenska ter vsiljiva. Naenkrat se je ta Lona nasmehnila pri pogledu na Hanzla, ki se niti zmenil ni za njo, stopila k njemu, ga potrepkala po rami in pripomnila škodoželjno ter glasno:

»Hanzl, ko boš šel v drugič se ženit na Kaplo, ne smeš pozabiti doma zob.«

Šoštar je zasadel svoj pogled v zbadljivko, košate mustače so se mu stresle v vznemljeni jezi, pograbil je okovani čevlji za sprednji del in siknil:

»Kaj si rekla, baba?«

Lona se je še enkrat nasmehnila ter ponovila:

»No, kaj boš hud, saj ti je rekla Birtičeva Lizika, da te noče, ker si pozabil kot ženin zo ...«

Ni utegnila končati celega stavka, že se je razlegel glasni: čap! Lona je kriknila na ves glas, izpljunila kri in po tleh je nekaj zaškrebetalo, kakor bi izsikal drobne kosti.

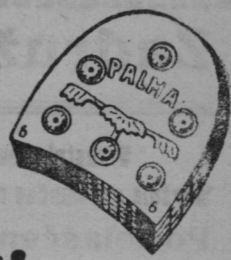
Z okovano peto preko ust udarjena je vpila od bolesti, Hanzl je položil čevlji na mizo s pripombo:

»Sedaj boš tudi ti lahko pozabljala zobe doma!«

Harlakov Hanzl je plačal na sodišču izbite Lonine prednje zobe, a od onega pepelnice večera ga ni podražila nobena Remšničanka na glas, ker je pozabil kot ženin na Kapli zobe doma na Remšniku!



**Neutrjeni
veseli
kadar so
Palma
pete na
čevljih.**



Molitvenik — najlepše birmsko darilo.

Vsem botrom in botram priporočamo, da dajo namesto ali pa vsaj poleg drugih spominkov na sv. birmo gotovo tudi molitvenik. Ker pa je na dan sv. birmo najbolj nerodno se prerivati pri stojnicah in knjige pregledovati, zato si raje kar naročite katerega izmed sledečih molitvenikov iz Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5:

Pri Jezusu, rd. obr. 9 Din, zl. obr. 15, 28, 38, 42 30, 54 Din.
Češčena Marija, rd. obr. 16 Din, zl. obr. 18, 19, 47, 52 Din.
Rajski glasovi, zl. obr. 39, 43, 46, 52, 58, 62 Din.
Nebesa, naš dom, zl. obr. 52, 60, 68, 80, 90 Din.
Oče naš, rd. obr. 8.75 Din, zl. obr. 22, 30, 35 Din.
Angelček, rd. obr. 7.50 Din, zl. obr. 26, 32, 23, 34, 40 Din.
Kam greš, rd. obr. 10 Din, zl. obr. 22, 30 Din.
Ključek nebeški, rd. obr. 20 Din, zl. obr. 25 Din.
K Materi, rd. obr. 21 Din, zl. obr. 25 Din.
Slava božja, rd. obr. 7 Din, zl. obr. 13, 15 Din.
Bogu, kar je božjega, rd. obr. 18 Din, zl. obr. 30 Din.
Kruh življenja, rd. obr. 12 Din, zl. obr. 28 Din.
Hoja za Kristusom, rd. obr. 16 Din, zl. obr. 24 Din.
Zdrava Marija, rd. obr. 15 Din, zl. obr. 22, 30, 40, 44 Din.
Jezus na Križu, rd. obr. 18 Din, zl. obr. 30 Din.
Bog s Teboj, zl. obr. 16, 18 Din.
Kvišku srca, zl. obr. 28, 43 Din.
Večna molitev, rd. obr. 40 Din, zl. obr. 60 Din.
Za Jezusom, zl. obr. 30 Din.
Svetilnik na morju življenja, zl. obr. 20 Din.
Zgodi se Tvoja volja, rd. obr. 22 Din, zl. obr. 50, 40 Din.

Isti molitveniki se dobijo tud v podružnici Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

